

Kotimaisten kielten keskus

Tilinpäätös
2013

Sisällys

- 1. Toimintakertomus 3
 - 1.1 Johdon katsaus 3
 - 1.2 Vaikuttavuus 4
 - 1.2.1 Toiminnan vaikuttavuus 4
 - 1.2.2 Siirto- ja sijoitusmenojen vaikuttavuus 6
 - 1.3 Toiminnallinen tehokkuus 6
 - 1.3.1 Toiminnan tuottavuus 6
 - 1.3.2 Toiminnan taloudellisuus 9
 - 1.3.3 Maksullisen toiminnan tulos ja kannattavuus 9
 - 1.3.4 Yhteisrahoitteisen toiminnan kustannusvastaavuus 11
 - 1.4 Tuotokset ja laadunhallinta 13
 - 1.4.1 Suoritteiden määrät ja aikaansaadut julkishyödykkeet 13
 - 1.4.2 Palvelukyky sekä suoritteiden ja julkishyödykkeiden laatu 14
 - 1.5 Henkisten voimavarojen hallinta ja kehittäminen 22
 - 1.6 Tilinpäätösanalyysi 23
 - 1.6.1 Rahoituksen rakenne 23
 - 1.6.2 Talousarvion toteutuminen 23
 - 1.6.3 Tuotto- ja kululaskelma 24
 - 1.6.4 Tase 24
 - 1.7 Sisäisen valvonnan arviointi- ja vahvistuslausuma 25
 - 1.8 Arviointien tulokset 27
 - 1.9 Yhteenveto havaituista väärinkäytöksistä 27
- 2. Talousarvion toteutumalaskelma 28
- 3. Tuotto- ja kululaskelma 29
- 4. Tase 29
- 5. Liitetiedot 30
- 6. Allekirjoitus 31

Julkaisut 2013

1. Toimintakertomus

1.1 Johdon katsaus

Kotimaisten kielten keskuksesta annetun lain (1403/2011) mukaan Kotimaisten kielten keskus on opetus- ja kulttuuriministeriön hallinnon alalla toimiva asiantuntija- ja palveluorganisaatio, jonka tehtävät ovat suomen ja ruotsin kielten huolto, neuvonta ja sanakirjatyö sekä kielenhuoltoon ja sanakirjatyöhön liittyvä tutkimus. Keskuksen tehtävänä on lisäksi koordinoita saamen kielen, viittomakielen ja romanikielen huoltoa.

Suomen ja ruotsin kielellä on Suomessa juridisesti vahva asema, ja niitä käytetään monipuolisesti kaikilla elämänaloilla. Nykymaailmassa kummankin kielen käyttöala vaatii kuitenkin jatkuvaa huomiota, ja kieliyhteisön on pidettävä huolta siitä, että suomi ja ruotsi säilyvät ja kehittyvät kaikilla aloilla käytettävänä kielinä. Kotimaisten kielten keskus (myöhemmin Kotus) on yksi niistä toimijoista, joiden tehtävänä on vahvistaa kieliyhteisön tietoisuutta ja toimintaa näiden kielten monipuolisen elämän takaamiseksi. Samalla tehtävänä on tuoda esille kaikkien suomalaisten äidinkielen merkitystä ja vaikuttaa siihen, että kieli-ilmasto ei kylmene, vaan jokaisen ihmisen oikeus omaan äidinkieleen nähdään ihmisoikeuksiin kuuluvana oikeutena.

Jokaisella on oikeus saada laadukasta palvelua selkeällä, asiallisella ja ymmärrettävällä kielellä. Viranomaiskieli ja asiointi viranomaisten kanssa ovat siten yhteiskunnan toiminnan ja yksilön elämän kannalta olennaisia. Hyvän virkakielen ohjelmassa, joka laadittiin vuoden 2013 aikana ja jossa Kotuksen panos oli merkittävä, on ehdotuksia ja suosituksia valtioneuvostolle, koko valtioturvallisuudelle ja kunnille, virastoille ja yksittäisille virkamiehillekin sekä oppilaitoksille, jotka kouluttavat tulevia hallinnon ja palvelujen työntekijöitä. Ohjelman keskeiset ehdotukset ja suositukset sisältävät sen ajatuksen, että säästetään aikaa, vaivaa ja kustannuksia, kun asiat ilmaistaan kelvollisella kielellä.

Kieliyhteisön täysipainoisen elämän kannalta on tärkeää, että ihmiset tuntevat oman kielen historiaa ja nykytilaa ja pääsevät näitä koskevan tiedon äärelle. Kotus vahvistaa kieliyhteisöä myös siten, että se julkaisee kieltä koskevaa tietoa niin sanakirjoina kuin eri foorumeilla ilmestyvinä artikkeleina. Verkossa julkaisemisen merkitys on kasvanut ja kasvaa vuosi vuodelta yhä enemmän, mikä lisää kielitiedon saatavuutta ja käytettävyyttä. Kotus keskittyykin yhä vahvemmin verkossa julkaisemiseen, ja meneillään olevat verkkosivuston ja kielenhuollon verkkopalvelun uudistukset tukevat hyvin tätä suuntausta.

Kotuksen toiminta on viime vuosien uudelleenorganisoinnin ja henkilövähennysten jälkeen asetunut uomiinsa, ja vuonna 2013 on ollut mahdollisuus tehdä työtä sekä taloudellisesti että työn järjestelyjen kannalta vakaammalla pohjalla. Kotus toimii aikaisempaa pienemmissä tiloissa.

Kotuksen tehtävät ulottuvat sekä kielen statuksen että kielen laadun ja kielitiedon vahvistamiseen. Kaikilla toiminnan alueilla on kyetty saavuttamaan hyviä tuloksia, koska henkilöstön sitoutuneisuus työhön on vahva. Toiminnan tuloksellisuutta on seurattu kolmella tulosalueella, jotka ovat kielenhuolto ja tutkimus, sanakirjatyö ja aineistot. Yhteistyö eri viranomaisten ja median kanssa oli entiseen tapaan kiinteää ja runsasta.

Vuonna 2013 oli meneillään useita kauaskantoisia kehittämishankkeita. Kevätkaudella valmistaututtiin tietoturvan auditointiin, ja kesäkuussa saavutettiin tavoitteena ollut tietoturvan perustaso. Kotus on valmistautumassa verkkosivustonsa uudistamiseen, ja syksyn aikana tätä työtä pohjustettiin. Niin ikään meneillään on ollut tärkeä kielenhuollon verkkopalvelujen kehittämisprojekti, joka rinnan verkkosivuston uudistamistyön kanssa jatkuu vuonna 2014. Keskeinen panos kotuslaisilla virkakielen ja nimistön asiantuntijoilla oli opetus- ja kulttuuriministeriön virkakieli-työryhmässä, joka luovutti mietintönsä opetusministerille tammikuussa 2014. On syytä olettaa,

että myös ehdotusten ja suositusten toteuttamisessa Kotuksella on tulevana vuosina merkittävä rooli.

Henkilöstön määrä on vuoteen 2012 verrattuna pysynyt samana: 76,1 henkilötyövuotta (2012: 76,1 htv). Työn jatkuvuuden kannalta on erittäin tärkeää, että Kotukseen saadaan rekrytoituksi uusia työntekijöitä, kuten parina viime vuotena onkin jossain määrin ollut mahdollista. Kotus on kehittänyt työhyvinvointia mm. Inhimillisen pääoman ohjelman mukaisesti.

Kaikkiaan vuodelle 2013 oli jälleen leimallista sekä sitoutuminen työhön että maltillinen, voimavarojen mukainen kehittäminen.

1.2 Vaikuttavuus

1.2.1 Toiminnan vaikuttavuus

Kotuksen tulossopimus 2013:

Kotuksen toiminnan tavoitteena on lisätä tietoa kotimaisista kielistä ja niiden asemasta kulttuurissa ja yhteiskunnassa sekä näin osaltaan luoda edellytyksiä kielelliselle tasa-arvolle Suomessa.

Kotus edistää kielen asiantuntijana toimialaansa kuuluvien kielten hyvää ja selkeää käyttöä yhteiskunnassa. Tavoitteena on, että suomi ja ruotsi tulevaisuudessakin ovat aktiivisessa käytössä yhteiskunnan kaikilla aloilla. Kotus tukee osaltaan muunkielisten Suomessa asuvien suomen ja ruotsin kielen käyttöä. Kotus tukee toiminnallaan saamen kielten, Suomen viittomakielten ja romanikielen aseman vahvistamista.

Toiminnan vaikuttavuuden arvioinnin lähtökohtana ovat Kotuksen strategiset tavoitteet, jotka ovat linjassa tulossopimuksessa asetettujen tavoitteiden kanssa. Myös kansallinen ja kansainvälinen yhteistyö lisää Kotuksen näkyvyyttä ja vaikuttavuutta.

Kotus on erittäin tietoinen yhteiskunnallisesta tehtävästään. Sen yhtenä tehtävänä on huolehtia suomen ja ruotsin yleiskielen kunnosta ja kannustaa siihen, että kaikilla aloilla julkaistaan suomeksi ja ruotsiksi, mikä on tärkeä yhteiskunnallisen vaikuttamisen muoto. Asiantuntijalaitoksen vaikuttavuutta ei kuitenkaan voi pelkistää vuosittain seurattaviksi mittareiksi, koska toiminnan vaikuttavuus toteutuu usein epäsuorasti ja pitkällä aikavälillä. Vaikuttaminen tapahtuu hyvin monella tasolla; mediassa, yhteistyössä ja koulutuksen avulla, lausunnoissa, julkaisuissa ja muussa viestinnässä.

Valtion asiantuntijalaitoksen vaikuttavuutta voi pohtia kysymällä, millainen olisi Kotuksen toimintaan kuuluvien kielten tilanne, jos Kotusta ei olisi. Ketkä olisivat vastuussa siitä, että suomen yleiskielellä on yhteinen normi ja että Suomessa käytettävä ruotsi ei erkane liikaa ruotsinruotsin yleiskielestä? Mistä suomalaiset saisivat luotettavia kielenkäytön neuvoja? Kuka julkaisisi suomen ja ruotsin kieltä koskevia sanakirjoja? Missä olisivat suomen kieltä koskevat arkistot ja aineistot ja kuka niitä ylläpitäisi ja kehittäisi? Kotuksen vaikuttavuus syntyy osaltaan siitä, että kielenhuolto, siihen kiinnittyvä koulutus ja sidosryhmien kanssa tehtävä yhteistyö, sanakirjatyö, sanaston kehityksen systemaattinen seuranta ja näihin liittyvä tutkimus sekä aineistotyö muodostavat saman katon alla yhden kokonaisuuden, joka on enemmän kuin osiensa summa, koska kaikki voivat hyötyä toistensa asiantuntemuksesta ja siten kasvattaa omaa ja kieliyhteisönsä asiantuntemusta. Kotuksen vaikuttavuutta voikin parhaiten arvioida tarkastelemalla sitä, millä tavoin se tekee kielen asiat näkyviksi ja siten hyödyttää suomalaista yhteiskuntaa.

Kotimaisia kieliä koskevan tiedon lisääminen

Kielenhuollon toiminta on jo lähtökohdiltaan vuorovaikutteista: neuvonta, lausunnot, tiedotus, koulutus, painetut ja sähköiset lehdet *Kielikello* ja *Språkbruk* sekä osallistuminen kansalliseen ja kansainväliseen asiantuntijayhteistyöhön tekevät tunnetuksi kielen normeja ja kielenkäytön muutoksia. Yhä enemmän kielenhuollon palveluja siirretään verkkoon.

Kotuksen sanakirjoja julkaistaan verkossa, mikä lisää sanakirjojen saavutettavuutta ja käytettävyyttä.

Kotus parantaa koko ajan kieliaineistojensa saatavuutta ja käytettävyyttä. Tätä tehdään tiiviissä yhteistyössä FIN-CLARINin (Finnish Language Resource Consortium) ja CSC:n (Tieteen tietotekniikan keskus) kanssa.

Selkeän kielen käytön edistäminen

Vuonna 2013 Kotuksen panos opetus- ja kulttuuriministeriön virkakielityöryhmässä oli merkittävä; kotuslaiset vaikuttivat ratkaisevasti siihen, millaiseksi toimintaohjelma muotoutui. Yhteistyötä virkakielen parantamiseksi on tehty myös Avoin hallinto -hankkeessa ja vakuutuslääkärijärjestelmän kehittämissyöryhmässä. Ylipäätään Kotus on verkostoitunut tehokkaasti valtionhallinnon ja kuntien kanssa.

Muunkielisten suomen ja ruotsin kielen käytön tukeminen

Kotus laatii maahanmuuttajien kielten sanakirjoja tukeakseen maahanmuuttajien suomen kielen oppimista sekä heidän oman kielen taitonsa säilymistä ja kehittymistä. Tässä tehdään yhteistyötä Opetushallituksen kanssa.

Saamen kielten, Suomen romanikielen ja viittomakielten aseman vahvistaminen

Saamen kielten, romanikielen ja viittomakielten lautakunnat ovat Kotuksen väylä vähemmistökielten työhön. Lautakunnat ovat käsitelleet kielten asemaa koskevia asioita sekä osallistuneet kielen suunnitteluun ja kehittämiseen.

Kansallinen ja kansainvälinen yhteistyö

Suomenkielisiä ja suomen kielen oppijoita hyödyttävän kielityön lisäksi Kotuksen asiantunteudesta hyödynnetään tiedehallinnossa, tieteellisissä asiantuntijatehtävissä, lukuisissa elimissä ja työryhmissä sekä mediassa. Suomen ja ruotsin asemaa ja ylipäätään äidinkielen asemaa on pidetty esillä kansallisissa työryhmissä, pohjoismaisessa yhteistyössä ja Euroopan kielentutkimuslaitosten verkostossa EFNILissä. Marraskuussa Kotus järjesti pohjoismaisen selkeän kielen seminaarin, joka sai osanottajilta paljon kiitosta. Tiivistä yhteistyötä on tehty valtionhallinnon, erityisesti oikeusministeriön ja valtioneuvoston kanslian kanssa, sekä Kuntaliiton ja Svenska Litteratursällskapet i Finland -seuran kanssa. Nimistönhuollossa osallistuttiin aktiivisesti YK:n paikannimityöhön, ja EU:n kieliasioissa toimittiin yhteistyössä ministeriöiden ja EU-elinten kanssa. Myös yhteistyö muistiorganisaatioiden, yliopistojen ja tieteellisten seurojen kanssa on jatkunut tiiviisti. Kotus on mukana Finnish Language Resource Consortium (FIN-CLARIN) -hankkeessa, joka on hyväksytty yhdeksi kansainvälisesti merkittäväksi suomalaisiksi tutkimusinfrastruktuuriksi, opetus- ja kulttuuriministeriön Kansallinen digitaalinen kirjasto (KDK) -hankkeessa sekä Tieteen kansallinen termipankki -hankkeessa.

1.2.2 Siirto- ja sijoitusmenojen vaikuttavuus

Kotuksella ei ole siirto- eikä sijoitusmenoja.

1.3 Toiminnallinen tehokkuus

Kotuksen toiminnan tuottavuudelle tai taloudellisuudelle ei ole tulossopimuksessa esitetty tavoitetta. Kotuksessa ei ole käytössä toimintolaskentaa, jolla kustannuksia voitaisiin seurata toiminnoittain tai tuotteittain. Tilinpäätöskannanotossa 15.6.2012 opetus- ja kulttuuriministeriö katsoo, ettei Kotuksen ole pienenä laitoksena tarkoituksenmukaista toteuttaa erillistä järjestelmää, jolla kustannuksia voitaisiin seurata toiminnoittain tai tuotteittain, koska Kotus on siirtymässä asiakkaaksi Kieku-hankkeeseen. Tilinpäätöskannanotossa 13.6.2013 opetus- ja kulttuuriministeriö kuitenkin katsoo, että ennen kuin Kotuksella on käytössään kustannuslaskentajärjestelmä, sen tulisi tilinpäätöksessään pyrkiä esittämään ainakin tulosityksikkö- tai toimintokohtaiset kustannustiedot tilinpäätösvuodelta. Vuoden 2013 työajan kohdentumista koskeva tieto perustuu arvioihin, joiden pohjalta oikeasuuntaiset tuottavuutta ja taloudellisuutta kuvaavat tunnusluvut on laskettu.

1.3.1 Toiminnan tuottavuus

Seuraavissa taulukoissa esitetään opetus- ja kulttuuriministeriön kanssa sovituin indikaattorein eri tulosalueiden toteumat ja tavoitteet vuonna 2013 sekä kahden aikaisemman vuoden toteumat.

Kotus saavutti tavoitteet varsin hyvin, kun ottaa huomioon tuottavuustoimet ja aikaisempien vuosien henkilötyövuosien vähennykset. Indikaattorein mitatut tavoitteet ylitettiin kertomusvuonna julkaisujen kappale- ja sivumäärissä, kielineuvonnassa ja sähköisissä aineistoissa. Sen sijaan kielenkäytön opetuksen, tietopalvelutehtävien ja sana-artikkelien määrät jäivät jonkin verran asetetusta tavoitteesta.

Taulukko 1. Kielenhuollon seurantakohteet: Julkaisut.

Julkaisut	To- teuma 2011	To- teuma 2012	To- teuma 2013	Tavoite 2013
Julkaisut, kpl	556	374	527	300
Julkaisut, sivua	4 861	6 446	6572	4 000
Henkilötyövuodet			12,99	
Julkaisut kpl/htv			41	
Julkaisut sivua/htv			506	

Julkaisujen kappale- ja sivumäärien toteumat ovat selvästi suurempia kuin tavoitteeksi oli asetettu. Sivumäärä on samaa tasoa kuin vuonna 2012. Kappalemäärä on selvästi suurempi, mutta samaa tasoa kuin vuonna 2011. Koska Kotuksen keskeinen tehtävä on yleistajuisten kirjoitusten laatiminen ja sitä kautta suomen ja ruotsin kielen käyttöön vaikuttaminen, julkaistaan paljon suhteellisen lyhyitä tekstejä eri foorumeilla, ja kappalemäärä nousee tästä syystä. Silti sivumääräkin on vuonna 2013 edelleen suuri, koska julkaistiin muutamia laajoja teoksia, joita ei tehdä yhden vuoden aikana, vaan muun työn ohella usean vuoden ajan.

Taulukko 2. Kielenhuollon seurantakohteet: Esitelmät ja asiantuntijatehtävät.

Esitelmät ja asiantuntijatehtävät	Toteuma 2011	Toteuma 2012	Toteuma 2013	Tavoite 2013
Esitelmät ja asiantuntijatehtävät, kpl	481	346	397	400
Henkilötyövuodet			6,51	
Esitelmät ja asiantuntijatehtävät, kpl/htv			61	

Esitelmien ja asiantuntijatehtävien toteuma vastaa hyvin tavoitetta. Määrä on hieman suurempi kuin vuonna 2012, mutta vähäisempi kuin vuonna 2011, jolloin Kotuksen henkilömäärä oli selvästi suurempi kuin kahtena viime vuonna. Asiantuntijatehtäviin luetaan erilaiset asiantuntijalau sunnot ja esiintymiset mediassa sekä osallistuminen kotimaisten ja kansainvälisten työryhmien ja lautakuntien työhön (esim. virkakielityöryhmä). Esitelmien valmistelu ja esitelmän pitäminen, lausuntojen ja selvitysten laatiminen sekä osallistuminen lautakuntien ja työryhmien työhön vievät yksilöltä luonnollisesti enemmän aikaa kuin kerralliset haastattelut tai keskusteluohjelmiin osallistuminen.

Taulukko 3. Kielenhuollon seurantakohteet: Kielenkäytön opetus.

Kielenkäytön opetus	Toteuma 2011	Toteuma 2012	Toteuma 2013	Tavoite 2013
Kielenkäytön opetus, tunteja	1 164	1 176	1 104	1 500
Henkilötyövuodet			3,18	
Kielenkäytön opetus, tunteja/htv			347	

Kielenkäytön opetuksen määrä on pienempi kuin tavoitteeksi oli asetettu, mutta jokseenkin samaa tasoa kuin kahtena edellisenä vuonna. Tämä johtuu siitä, että kysyntä on viime vuosina ollut taantuman vuoksi jonkin verran vähäisempää kuin tavoitteeksi oli asetettu ja resursseja koulutukseen on kohdistettu vähemmän.

Taulukko 4. Kielenhuollon seurantakohteet: Kielineuvonta.

Kielineuvonta	Toteuma 2011	Toteuma 2012	Toteuma 2013	Tavoite 2013
Kielineuvonta, vastauksia, kpl	9 163	6 786	8 542	8 500
Henkilötyövuodet			2,49	
Kielineuvonta, vastauksia, kpl/htv			3 426	

Kielineuvonnan tulos on jonkin verran suurempi kuin tavoitteeksi oli asetettu. Määrä on selvästi suurempi kuin vuonna 2012, mutta vähemmän kuin vuonna 2011. Vuoden 2013 runsasta vastausmäärää selittää se, että mukaan on laskettu kysymysten määrä eikä, kuten aiemmin, puhelujen tai viestien määrä. Useissa puheluissa tai viesteissä voi olla useita kysymyksiä, ja arvioimme, että palvelusta annetaan todenmukaisempi kuva, kun yhteydenottomäärän sijasta lasketaan annetut vastaukset. Neuvontavastausten määrä osoittaa myös sen, että kieli kiinnostaa ja kielipalve-

luille on kysyntää. Vastausten määrä on kuitenkin vähäisempi kuin vuonna 2011, koska silloin Kotuksen tehtäviin kuului myös saamen kielten, romanikielen ja viittomakielten neuvonta. Lisäksi puhelinneuvontaan käytettävää aikaa on lyhennetty, jotta jää enemmän aikaa kielenhuollon muille, jatkuvasti lisääntyville tehtäville. On huomattava, että näihin lukuihin sisältyy nimenomaan yksilöille suullisesti tai kirjallisesti annettava neuvonta. Kuten edellä on käynyt ilmi, yhä enemmän ohjeita ja neuvoja julkaistaan verkossa, mikä ei näy tässä indikaattorissa.

Taulukko 5. Seurantakohde kieliaineistot: Tietopalvelutehtävät.

Tietopalvelutehtävät	Toteuma 2011	Toteuma 2012	Toteuma 2013	Tavoite 2013
Tietopalvelutehtävät, kpl	1 871	1 419	1 338	1 500
Henkilötyövuodet			0,70	
Tietopalvelutehtävät, kpl/htv			1 925	

Tietopalvelutehtäviä on jonkin verran vähemmän kuin vuonna 2012 ja selvästi vähemmän kuin 2011, koska silloin kirjasto palveli laajemmin myös ulkopuolisia käyttäjiä.

Taulukko 6. Seurantakohde kieliaineistot: Sähköiset aineistot.

Sähköiset aineistot	Toteuma 2011	Toteuma 2012	Toteuma 2013	Tavoite 2013
Sähköiset aineistot*	40 061	43 099	44 395	44 000
Henkilötyövuodet			7,74	
Sähköiset aineistot, yksikkö/htv			5 736	

*Luku kuvaa kumuloivasti sähköisten aineistojen karttumista ja jalostusastetta.

Sähköisten aineistojen karttumista ja jalostusasteen paranemista on kuvattu kumuloivasti vuodesta 2006 lähtien. Tässä kohden edetään vuosi toisensa jälkeen suhteellisen tasaisesti.

Taulukko 7. Seurantakohde sanakirjat.

Sanakirjat	Toteuma 2012	Toteuma 2013	Tavoite 2013
Sana-artikkeleita, kpl	205 000	33 475	60 000
Henkilötyövuodet		20,62	
Sana-artikkeleita, kpl/htv		1 624	

Koska Kotus on siirtynyt julkaisemaan sanakirjat pääosin sähköisessä muodossa, ei enää ole tarkoituksenmukaista esittää sanakirjojen tuotosta ensisijaisesti sivumäärinä, vaan vuodesta 2012 on laskettu verkossa julkaistujen artikkelien määrä. Asetettua tavoitetta ei vuonna 2013 saavutettu, koska vuoden lopulle ajoitettu yhden jakson julkaiseminen siirtyi vuoden 2014 puolelle (jakso julkaistiin helmikuussa 2014). Sanakirjatyössä sana-artikkeleita julkaistaan suurempina kokonaisuuksina. Tästä syystä eri vuosien julkaisumäärät voivat vaihdella paljonkin vaikka työtä tehdään tasaiseen tahtiin.

1.3.2 Toiminnan taloudellisuus

Kotuksessa seurataan toiminnan taloudellisuutta indikaattoreittain tilinpäätöksessä ensimmäisen kerran. Kustannuksia ei siten voi vertailla edellisiin vuosiin, mutta vuoden 2013 lukemat ovat vertailukohtana vuosille 2014 ja 2015. Kotus siirtyy Kieku-järjestelmään vuoden 2015 aikana.

Taulukko 8. Toiminnan taloudellisuus indikaattoreittain.

Julkaisut	Toteuma 2013
Julkaisut kpl	527
Julkaisut sivua	6 572
Kustannukset	1 039 874,94
Euroa/julkaisu, kpl	1 973,20
Euroa/julkaisu, sivua	158,23
Esitelmät ja asiantuntijatehtävät	Toteuma 2013
Esitelmät ja asiantuntijatehtävät, kpl	397
Kustannukset	650 722,73
Euroa/kpl	1 639,10
Kielenkäytön opetus	Toteuma 2013
Kielenkäytön opetus, tuntia	1 104
Kustannukset	117 305,43
Kielenkäytön opetus, euroa/tunti	106,25
Kielineuvonta	Toteuma 2013
Kielineuvonta, vastauksia, kpl	8 542
Kustannukset	250 114,31
Kielineuvonta, vastauksia, euroa/kpl	29,28
Tietopalvelutehtävät	Toteuma 2013
Tietopalvelutehtävät, kpl	1 338
Kustannukset	74 432,32
Tietopalvelutehtävät, euroa/kpl	55,63
Sähköiset aineistot	Toteuma 2013
Sähköiset aineistot*	44 395
Kustannukset	674 068,95
Sähköiset aineistot, euroa/yksikkö	15,18
Sanakirjat	Toteuma 2013
Sana-artikkeleita, kpl	33 475
Kustannukset	2 049 328,76
Sana-artikkeleita, euroa/kpl	61,22

1.3.3 Maksullisen toiminnan tulos ja kannattavuus

Liiketaloudellisen toiminnan tulot olivat kertomusvuonna 416 008 euroa. Ne koostuivat pääosin kirjojen myynti- ja rojaltituloista sekä kielenhuollon maksullisesta toiminnasta. Tuotot laskivat edelliseen vuoteen verrattuna 16 999 euroa, josta noin 10 000 euron vähennys koostui auditorion vuokratulojen vähenemisestä. Edellisenä vuonna asetettuja kokonaiskustannuksien säästötoimia jatkettiin, ja kustannukset laskivatkin edelliseen vuoteen verrattuna 17 443 euroa. Tulojen ja menojen kompensaaion ansiosta kustannusvastaavuusprosentti (101 %) säilyi samana. Tulossopimuksessa ei ole asetettu tulostavoitetta maksulliselle toiminnalle, mutta sen sijaan tilinpäätöskannanotossa mainitaan, että Kotuksen tulee saavuttaa vähintään täysi kustannusvastaavuus liiketaloudellisessa toiminnassaan. Tavoite saavutettiin ja ylitettiin yhdellä prosenttiyksiköllä.

Kotukselle ei kertynyt vuonna 2013 maksuperustelaim mukaisia julkisoikeudellisia suoritteita lainkaan. Vuodelle 2014 ei aseteta tavoitetta, koska suomalais-ugrilaisen kokoelman Helsingin yliopistolle siirtymisen takia kaukolainoja ei enää anneta eikä niistä siten ole tarpeen periä kyseisiä maksuja.

Taulukko 9. Maksullisen toiminnan kustannusvastaavuuslaskelma.

	2013 Toteu- tuma	2012	2011	2014 Tavoite
TUOTOT				
Maksullisen toiminnan tuotot				
Maksullisen toiminnan myyntituotot	406 508	413 473	361 204	390 000
Maksullisen toiminnan muut tuotot	9 500	19 534	20 590	10 000
Tuotot yhteensä	416 008	433 007	381 794	400 000
KOKONAISKUSTANNUKSET				
Erilliskustannukset				
Aineet, tarvikkeet, tavarat	403	698	412	400
Henkilöstökustannukset	304 705	289 456	336 231	285 000
Vuokrat	2 880	2 880	26 688	2 900
Palvelujen ostot	12 720	10 091	6 123	12 535
Muut erilliskustannukset	515	515	562	515
Erilliskustannukset yhteensä	321 223	303 640	370 016	301 350
Osuus yhteiskustannuksista				
Tukitoimintojen kustannukset	19 995	44 822	50 041	19 700
Muut yhteiskustannukset	69 553	79 752	87 809	68 600
Osuus yhteiskustannuksista yh- teensä	89 548	124 574	137 850	88 300
Kokonaiskustannukset yhteensä	410 771	428 214	507 867	389 650
KUSTANNUSVASTAAVUUS	5 273	4 793	- 126 073	10 350
Kustannusvastaavuus %	101	101	75	103

1.3.4 Yhteisrahoitteisen toiminnan kustannusvastaavuus

Yhteisrahoitteiseksi toiminnaksi kertomusvuonna luettiin teoksen Ordbok över Finlands svenska folkmål sähköistämisen viimeistely -hanke, Svenskan i Finland -hanke, Koneen Säätiön apurahatutkijoiden yleiskuluosuus, FIN-CLARINin rahoittama Vanhan kirjasuomen sanakirjan korpuk- sen kehittämishanke, CIMOn rahoittama opetusvierailu, karjalan kielen sana-arkiston digitali- sointi sekä Klarspråk-konferenssi.

Yhteisrahoitteiselle toiminnalle ei ole vuotta 2013 koskevassa tulossopimuksessa asetettu tulos- tavoitteita. Sen sijaan opetus- ja kulttuuriministeriö toteaa tilinpäätöskannanotossa, että Kotuksen tulee kiinnittää erityistä huomiota yhteisrahoitteisen toiminnan kustannusvastaavuuteen tavoit- teena 80 %:n kustannusvastaavuus. Yhteisrahoitteisen toiminnan kustannusvastaavuusprosentti parani 11 prosenttiyksikköä edellisestä vuodesta, tavoitteesta jäätiin vain 3 prosenttiyksikköä. Yhteisrahoitteisen toiminnan kokonaiskustannuksien karsimista jatketaan edelleen, tavoitteena täysi kustannusvastaavuus.

Kaikki yhteisrahoitteinen toiminta on tukenut Kotuksen ydintoimintoja ja vahvistanut niitä. Olennaisin muutos kertomusvuonna on Kotuksen yhteisrahoitteisen toiminnan rahoituksen ra- kenteellinen muutos, jossa aikaisempina vuosina mukaan luetut erillishankkeet (Sanakirjat verk- koon -hanke ja Maahanmuuttajasanakirjahanke) ovat poistuneet yhteisrahoitteisen toiminnan piiristä, koska momentti 29.40.53.07 Veikkauksen ja raha-arpajaisten voittovarot tieteen edistä- miseen on poistunut Kotuksen käytöstä.

Svenska litteratursällskapet i Finland -seuran rahoitus teoksen Ordbok över Finlands svenska folkmål sähköistämisen viimeistely -hankkeelle on vahvistanut Suomen ruotsalaismurteiden sa- nakirjan sähköistämistyötä ja Svenskan i Finland -hanke suomenruotsin kielenhuoltoon liittyvää tutkimusta. Koneen Säätiön rahoitus on vahvistanut Vanhan kirjasuomen sanakirjan ja Suomen murteiden sanakirjan toimitustyötä. FIN-CLARINin rahoitus on tukenut Vanhan kirjasuomen sanakirjan toimitus- ja sähköistämistyötä ja CIMOn rahoittama opetusvaihto on tiivistänyt Ko- tuksen verkostoitumista ulkomaisten yliopistojen kanssa. Klarspråk-konferenssi on tärkeä foo- rumi, joka on kielenhuollon piirissä alan keskeisimpiä konferensseja ja on vahvistanut pohjois- maista verkostoa ja yhteistyötä selkeän kielen edistämiseksi.

Taulukko 10. Yhteisrahoitteisen toiminnan kustannusvastaavuuslaskelma.

	2013 Toteutuma	2012	2011	2014 Tavoite
Yhteisrahoitteisen toiminnan tuotot				
Muilta valtion virastoilta saatu rahoitus	2 729	104 542	211 249	20 000
Muu valtionhallinnon ulkopuolinen rahoitus	112 033	228 787	160 728	200 000
Tuotot yhteensä	114 762	333 329	371 977	220 000
Kustannukset				
Erilliskustannukset				
Aineet, tarvikkeet	119	3 885	2 342	2 300
Henkilöstökustannukset	91 725	294 578	293 516	185 000
Vuokrat	0	1 024	0	0
Palvelujen ostot	31 151	11 964	10 310	5 000
Muut erilliskustannukset	0	0	0	0
Erilliskustannukset yhteensä	122 994	311 452	306 168	192 300
Osuus yhteiskustannuksista				
Henkilöstökustannukset	0	12 091	22 663	10 000
Palvelujen ostot	0	0	203	200
Tukitoimintojen kustannukset	3 837	60 931	46 696	20 000
Muut yhteiskustannukset	21 443	117 965	90 965	53 000
Osuus yhteiskustannuksista yhteensä	25 280	190 987	160 527	83 200
Kokonaiskustannukset yhteensä	148 274	502 439	466 695	275 500
OMARAHOITUSOSUUS	-33 512	-169 110	-94 718	-55 500
Omarahoitusosuus %	23	34	20	20
Kustannusvastaavuus %	77	66	80	80

1.4 Tuotokset ja laadunhallinta

Kotuksen toiminnan tuloksellisuutta seurataan kielenhuollon, kieliaineistojen ja sanakirjojen tulosalueilla. Tuotoksia mitataan opetus- ja kulttuuriministeriön kanssa sovituin indikaattorein. Sähköiset sanakirjat on ilmoitettu vuodesta 2012 lähtien vain sanakirja-artikkelien määränä, koska niitä ei voi ilmaista sivumäärinä. Ne eivät siis enää ole mukana julkaisujen sivu- eikä kappaalemäärässä. Toteumalukuihin sisältyvät sekä suomen että ruotsin kielen tulokset.

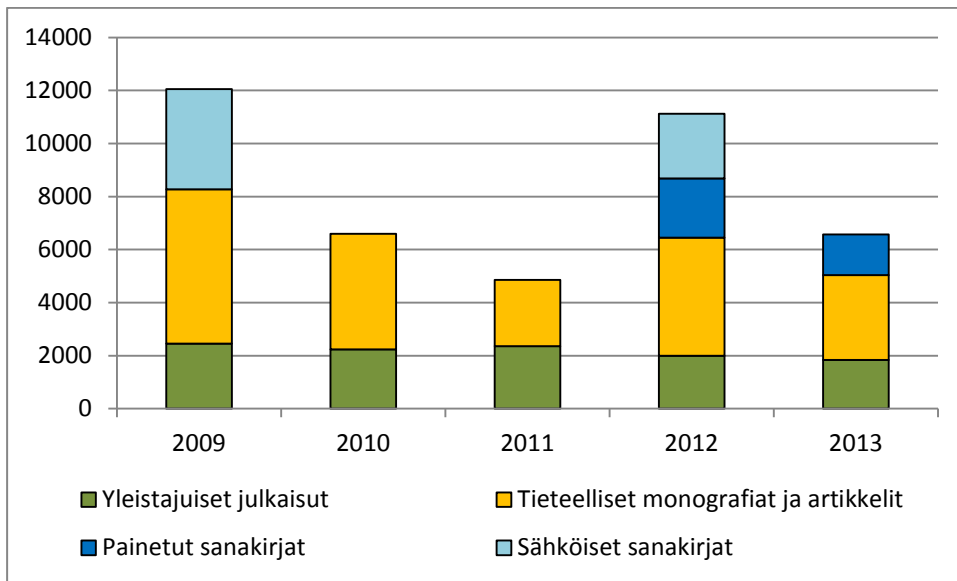
Kielenhuollon tulosalue sisältää kielineuvonnan ja kielenkäytön opetuksen lisäksi kaikki Kotuksen tieteellisiä ja yleistajuisia julkaisuja, esitelmiä ja asiantuntijatehtäviä koskevat tulokset. Julkaisujen määrä ja sivumäärä ovat suurempia kuin tavoitteeksi asetettiin. Esitelmien ja asiantuntijatehtävien määrässä saavutettiin tavoitteet. Kielineuvonnan vastausten määrä on suurempi kuin tavoitteeksi oli asetettu, osaksi siksi, että laskentaperustetta on tarkennettu niin, että luvut ilmaisevat annettujen vastausten määrää, ei asiakkaiden yhteydenottojen määrää kuten aiemmin. Sana-artikkelien määrässä jäätiin tavoitteesta, koska laaja, lähes valmiin sanakirjajakson julkaiseminen jäi vuoden 2014 puolelle. Tietopalvelun ja sähköisten aineistojen toteuma on lähes tavoitteen mukainen.

1.4.1 Suoritteiden määrät ja aikaansaadut julkishyödykkeet

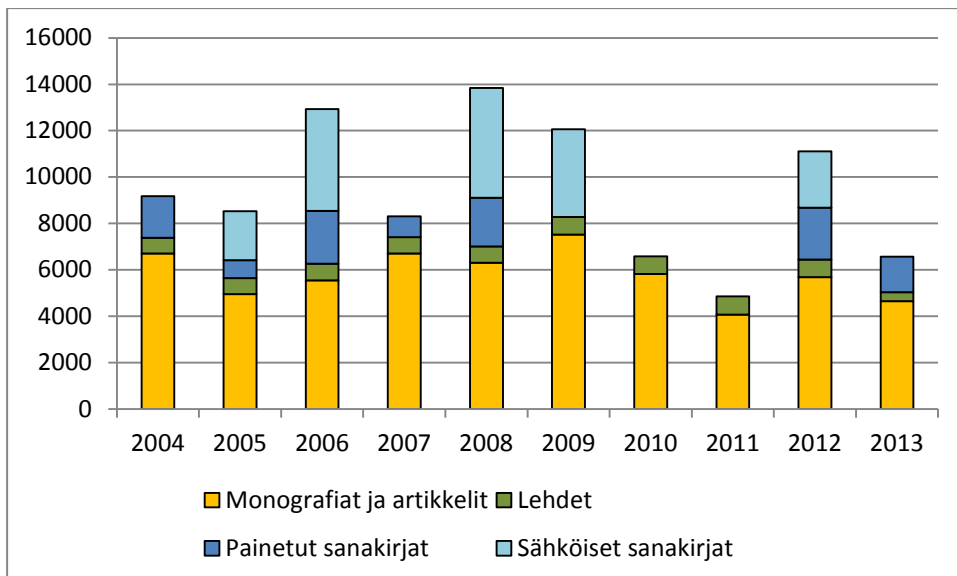
Taulukko 11. Kotuksen indikaattorit 2013.

	Tavoite 2013	Toteutuma 2013
Kielenhuolto		
Julkaisut, kpl	300	527
Julkaisut, sivua	4000	6 572
Esitelmät ja asiantuntijatehtävät, kpl	400	397
Kielenkäytön opetus, tuntia	1 500	1 104
Kielineuvonta, vastauksia, kpl	8 500	8 542
Kieliaineistot		
Tietopalvelutehtävät, kpl	1 500	1 338
Sähköiset aineistot*	43 000	44 395
Sanakirjat		
Sana-artikkeleita, kpl	60 000	33 475
Henkisten voimavarojen hallinta ja kehittäminen		
Henkilötyövuodet, htv	88,8	76,1
Työtyytyväisyys	-	3,4
Sairauspäivät, lkm/htv	8	6,0

*Luku kuvaa kumuloivasti sähköisten aineistojen karttumista ja jalostusastetta.

Kuvio 1. Tieteellisten ja yleistajuisten julkaisujen sivumäärät 2009–2013. Vuosina 2010 ja 2011 ei ilmestynyt yhtään sanakirjaa.

Kuvio 2. Kotuksen julkaisujen sivumäärät 2004–2013.

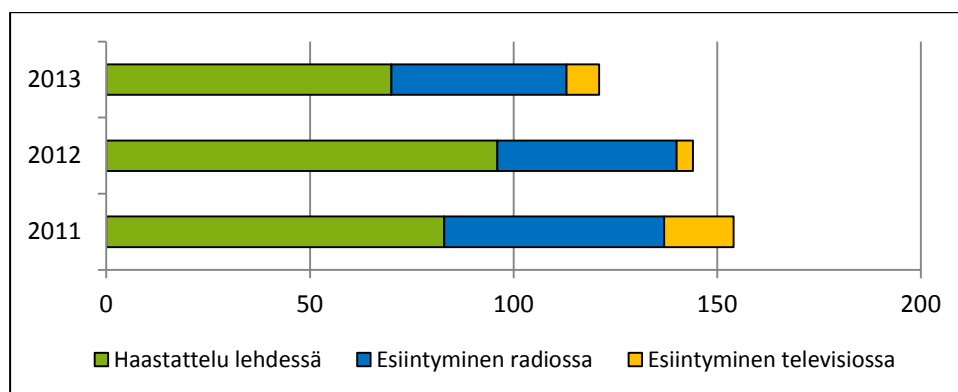
1.4.2 Palvelukyky sekä suoritteiden ja julkishyödykkeiden laatu

Kotuksen toiminnan laatua kartoitettiin tilinpäätösvoonna mm. teettämällä kielenhuollon verkkopalvelun kehittämistä varten kyselytutkimus, jossa selvitettiin suomen kielen huollon ja nimistönhuollon verkkosivujen käyttäjien mielipiteitä sivujen nykytilasta ja toiminnasta. Kummankin ryhmän vastaajien sivustolle antama kouluarvosana oli 8,1 (keskiarvo). Tätä voidaan pitää vastaaviin sivustotutkimuksiin verrattaessa hyvänä. Avoimissa vastauksissa useampaan kertaan

mainittuina kehittämisalueina toistuvat mm. nykyisten sivujen hakupalvelujen selkeyttäminen ja niiden toiminnallisen kattavuuden parantaminen.

Kotuksen verkkosivustoa kehitettiin jo vuonna 2013 vaikka varsinaiset kehittämishankkeet toteutetaan vuonna 2014. Www.kotus.fi-sivujen kävijämäärät ja käyntikerrat lisääntyivät merkittävästi vuonna 2013. Yksilöityjä kävijöitä oli (henkilöt) 755 122 (v. 2012: 604 041) ja sivulatauksia (sivujen katselukertoja) 3 939 975 (v. 2012: 3 356 281).

Kotuksen näkyvyyttä mediassa selvitettiin kokeiluluonteisesti mediaseurantapalvelun avulla. Mediaseurannan alustavat tulokset osoittavat, että Kotimaisten kielten keskus saa kuukausi toisensa jälkeen hyvin palstatilaa niin valtakunnallisissa tiedotusvälineissä (esim. Yle ja Helsingin Sanomat) kuin alueellisissa tiedotusvälineissäkin (esim. maakuntalehdet). Utisia ja muita tekstejä, joissa mainitaan Kotimaisten kielten keskus tai jokin sen osa, julkaistaan joka kuukausi kymmenittäin. Tätäkin enemmän julkaistaan tekstejä, joissa käsitellään keskeisiä toimintojamme, esimerkiksi kielenhuoltoa. Seuranta ulottuu yli tuhanteen lähteeseen.

Kuvio 3. Kotuksen tutkijoiden esiintymiset mediassa.

Sanakirjatyö ja siihen liittyvä tutkimus

Kotuksen tulossopimus 2013:

Kotus julkaisee laadukkaita nykykieltä kuvaavia sanakirjoja ja tuottaa kieli- ja kulttuuriperintöä sisältäviä sanakirjoja pääasiassa sähköisesti verkkosanakirjoina.

Kotus pitää ajantasaisena nykysuomen sanastoa kuvaavaa ja suosituksia antavaa Kielitoimiston sanakirjaa sekä laatii Suomen murteiden sanakirjaa, Suomen ruotsalaismurteiden sanakirjaa, osin erillisrahoituksella Vanhan kirjasuomen sanakirjaa ja erillisrahoituksella maahanmuuttajakielten sanakirjoja, joista ensimmäisenä suomi–somali-sanakirjan. Kotus tekee voimavarojensa puitteissa sanakirjatyöhön liittyvää tutkimusta.

Kotuksen tekeillä olevat sanakirjat kuvaavat yleiskieltä ja murteita, nykykieltä ja vanhempia kielimuotoja. Ne ovat laajuudeltaan erilaisia, osa on kerrallisia, nykykielen sanakirjat taas jatkuvasti päivitettäviä. Kehittämishankkeena käynnistetty maahanmuuttajakielten sanakirjasarja tuottaa useamman sanakirjan. Ensimmäinen kielipari on suomi–somali.

Suomen murteiden sanakirjan ja Ordbok över Finlands svenska folkmål -sanakirjan painosta ilmestyneiden niteiden siirtäminen verkkoon on osoittautunut suunniteltua työläemmäksi, joten indikaattoriluku jäi niiden osalta tavoitetta pienemmäksi.

Vanhan kirjasuomen sanakirjan toimittamista jatkettiin suuremman toimittajakunnan voimin Koneen Säätiön myönnettyä hankkeeseen apurahat neljälle toimittajalle. Myös Suomen murteiden sanakirjan toimittamista säätiö oli päättänyt edistää myöntämällä apurahan yhdelle toimittajalle. Vuoden lopussa Koneen Säätiö vahvisti entisestään tukensa Vanhan kirjasuomen sanakirjan toimittamiseen myöntämällä rahasumman, jolla neljä sanakirjantoyttajaa voi työskennellä määräaikaikaisina työntekijöinä sanakirjassa viiden vuoden ajan 2014–2018. Suomen murteiden sanakirjan tukea säätiö jatkoi myöntämällä rahasumman, jonka turvin yksi sanakirjantoyttaja voi työskennellä vuoden 2014.

Suomen murteiden verkkosanakirjaan liitettiin painettuna jo ilmestynyt 8. nide, joten verkkosanakirjassa on vuoden 2013 lopussa jakso *konkeri–kyntsöttää*. Toisena sanakirjana alkoi ilmestyä verkossa Ordbok över Finlands svenska folkmål. Ensimmäisenä julkaistiin jo ilmestynyt aakkosväli *i–k*. Svenska litteratursällskapet i Finland on tukenut sanakirjan sähköistämistyötä. Jatkettiin työtä Vanhan kirjasuomen sanakirjan saattamiseksi verkkojulkaisuksi.

Kielitoimiston sanakirjan sisältöä päivitettiin verkkojulkaisua varten ja jatkettiin suomi–somali-sanakirjan toimittamista. Viimeksi mainittu on ensimmäinen sanakirja hankkeessa, jossa tuetaan kotoutumista tukevia sekä tulkkeja ja kääntäjiä palvelevia maahanmuuttajien kielten sanakirjoja.

Karjalan kielen verkkosanakirja on vapaasti käytettävissä verkossa. Myös suomen kielen ja saamelaiskielten etymologinen tietokanta Alku-Álgu on vapaasti käytettävissä verkossa.

Osallistuttiin esitelmöimällä alan kansallisiin ja kansainvälisiin tilaisuuksiin, ja liityttiin nelivuotiseen verkostoitumishankkeeseen European Network of e-Lexicography (COST Action IS1305).

Vuoden aikana ilmestyi muutama sanakirjatyöhön liittyvä tutkimusartikkeli alan aikakaus- ja kokoelmajulkaisuissa, yksi väitöskirja sekä lukuisia yleistajuisia kirjoituksia.

Etymologinen sanakirja *Suomen sanojen alkuperä* ilmestyi uusintapainoksena. Aloite uusintapainokseen tuli Akateemiselta Kirjakaupalta, joka sisällytti sanakirjan 120-vuotisjuhlapainoksiinsa.

Taulukko 12. Sanakirjatyö 2013.

Tekeillä olevat sanakirjat	Työtulos 2013 Resurssit	Huomautuksia
Kielitoimiston sanakirja N. 100 000 hakusanaa. Jatkuvasti päivitettävä nykysuomen sanakirja.	Valmisteltiin sanakirjan verkkoversion käsikirjoitusta. Suunniteltiin verkkoversion teknisiä ominaisuuksia. 5 htv 1,5 htkk	Uusi sähköinen versio ilmestyi 2012. Päivitetty 3-osainen painettu sanakirja ilmestyi myös 2012. Uusi sähköinen versio ilmestyy 2014.
Suomen murteiden sanakirja Osassa n. 940 s. Käsittää kaikki suomen murteet.	Kirjoitettiin <i>l-</i> ja <i>m</i> -alkuisia artikkeleita ja tarkistettiin <i>la</i> -alkuisia artikkeleita. Käsiteltiin n. 79 500 sanalippua. 8 htv (josta 10 htkk Koneen Säätiön rahoituksella)	8 osaa painettu (1. osa 1985, 8. osa 2008). Jatkossa verkkojulkaisu.
Suomen murteiden sanakirja verkossa	Aloitettiin 8. osan valmistelu verkko-versiota varten. Lisäksi valmisteltiin 8. osan ja jakson <i>kyntteli-käävätä</i> karttoja verkkoversiota varten. 1 htv 4 htkk	Vuoden 2013 lopussa sanakirja kattoi aakkosvälin <i>konkeri-kyntsöttää</i> levikkikarttoineen.
Vanhan kirjasuomen sanakirja Osassa n. 945 s. Kuvaa 1500–1700- lukujen kirjakieltä aakkosväliltä <i>a–n</i> .	Kirjoitettiin n. 186 ja käsiteltiin n. 537 liuskaa. Haettu ja saatu neljä lisätoimittajaa Koneen Säätiöltä. 5 htv 7 htkk (josta 3 htv 6 htkk Koneen Säätiön rah)	2 osaa painettu (1. osa 1985, 2. osa 1994). Sanakirjan toimittaminen jatkuu Koneen Säätiön lisärahoituksella. Jatkossa verkkojulkaisu.
Maahanmuuttajakielten sanakirjat N. 30 000 hakusanaa. Suomi–somali.	Laadittu kaikille sanakirjoille yhteistä hakusana-artikkelipohjaa suomenkielisine esimerkkeineen <i>l:n</i> loppuun asti. Laadittu hakusana-artikkelit suomi–somali-sanakirjaan <i>k:n</i> loppupuolelle asti. 2 htv 3,5 htkk	Koteuttamista tukeva sekä käännös- ja tulkkaustyötä tukeva sanakirjasarja. Ensimmäinen kielipari suomi–somali. OKM:n kehittämishanke.
Ordbok över Finlands svenska folkhäl Osassa n. 620 s.	Jatkettiin 5. osan artikkeleiden tarkistusta, 750 kpl. Uusia artikkeleita 700 kpl. 1 htv	7-osainen; 4 osaa valmiina (1. osa 1982, 4. osa 2007).
Ordbok över Finlands svenska folkhäl på webben	Valmisteluja verkkojulkaisua varten. Rakenteen ja sisällön tarkistuksia, osat 1–3, noin 70 000 artikkelia. 2 htv 6 htkk	Ilmestyi 6.6. 2013 jakso <i>i–köyri</i> , artikkeleita 15 500.
Suomen kielen etymologinen seuranta (Alku) Vuoteen 2010 Saamelaiskielten sanojen alkuperä (Álgu)	Aineiston syöttö, tarkistus ja muutokset: 20 000 tallennusta. 10 htkk	Aloitettu 2001. Tietokanta käytettävissä Kotuksen verkkopalvelussa. Tietokantaa käytetty vuodesta 2010 läh-tien ensisijaisesti suomen sanojen etymologiseen seurantaan.
Valmiit sanakirjat		
Karjalan kielen sanakirja	Verkkoversion ylläpito.	6-osainen (1. osa 1968, 6. osa 2005, yht. 3 777 s.). Käytettävissä Kotuksen verkkopalvelussa nimellä Karjalan kielen verkkosanakirja.

Suomen ja ruotsin kielen kielenhuolto ja neuvonta sekä kielenhuoltoon liittyvä tutkimus

Kotuksen tulossopimus 2013:

Kotus tuottaa ajantasaisia ja laadukkaita julkaisuja ja palveluja, jotka vastaavat kieliyhteisön ja työssään kieltä käyttävien tarpeisiin. Kotus kehittää kielen- ja nimistönhuollon verkkosivustoa keskeiseksi, helposti saavutettavaksi lähteeksi niin kielenkäytön avainryhmille kuin suurelle yleisölle. Kotus tekee kielen- ja nimistönhuollon tarpeista lähtevää tutkimusta ja seuraa sekä arvioi erityisesti hallinnon kielenkäyttöä.

Kielenhuollon verkkopalvelu

Kotus kehittää kielenhuollon verkkopalvelua kielenhuollon suositusten saatavuuden ja käytettävyyden parantamiseksi.

Kielenhuollon verkkopalvelu -hankkeessa suunnitellaan ja rakennetaan kaikille avoin kielenhuollon verkkopalvelu, joka on mahdollisimman kattava ja helposti käytettävä.

Kielenhuollon ja tutkimuksen tavoitteet saavutettiin hyvin. Julkaisujen määrä jopa ylitti tavoitteet huomattavasti. Kappalemäärää lisäsi se, että entistä tietoisemmin ja tehokkaammin tuotettiin lyhyitä tiedottavia tekstejä omille verkkosivuille ja muille foorumeille, sivumäärää tämän lisäksi se, että tilinpäätösvuonna ilmestyi laajoja pääosin aiempina vuosina valmisteltuja teoksia. Kielenhuollon palvelujen ja asiantuntijatehtävien määrä pysyi enimmäkseen samalla, vakiintuneella tasolla. Kielenkäytön opetustuntien määrä jäi kuitenkin tavoitetta pienemmäksi, sillä kysyntä oli huippuvuosia suppeampaa ja toimintaan suunnattiin aiempaa vähemmän resursseja. Kielineuvontavastausten määrän lisääntyminen edellisestä vuodesta selittyy sillä, että yhteydenottojen määrän sijaan siirryttiin raporttoimaan annettujen vastausten määrää.

Kotuksen tarjoaman suomen ja ruotsin kielen huollon laatuun luotetaan, ja toiminnan asema on vakaa sekä suuren yleisön että kielen asiantuntijoiden piirissä. Esimerkiksi Kotuksen laaja virkakielen tutkimuksen ja huollon asiantuntemus tuli tilinpäätösvuonna monipuolisesti ja vaikuttavasti käyttöön opetus- ja kulttuuriministeriön virkakielityöryhmässä. Erityisesti suomen kielen huollon toimintaympäristö on kuitenkin muuttunut ja muuttuu nopeasti, kun alan muut toimijat saavat internetissä ja sosiaalisessa mediassa yhä enemmän huomiota. Kotus on jo alkanut siirtää kielenhuollon palvelujensa painopistettä verkkoon tavoitteenaan tarjota siellä asiantuntevia, ajantasaisia ja entistä helpommin saavutettavia ohjeita ja muita palveluita.

Kielenhuollon palvelut, julkaisut ja esitelmät

Kotus oli avainasemassa valmisteltaessa virkakielen toimintaohjelmaa edellä mainitussa opetus- ja kulttuuriministeriön virkakielityöryhmässä, jossa Kotuksen edustajat toimivat puheenjohtajana, sihteereinä, jäsenenä ja asiantuntijajäsenenä. Laajalti vaikuttavaa yhteistyötä virkakielen parantamiseksi tehtiin myös valtiovarainministeriön Avoin hallinto -hankkeessa ja sosiaali- ja terveysministeriön vakuutuslääkärijärjestelmän kehittämisryhmässä. Lisäksi järjestettiin toinen kansainvälinen selkeän kielen päivä yhdessä valtionhallinnon kääntäjien, Kuntaliiton ja Verohallinnon kanssa. Aktiivinen yhteistyö virkakieliasioissa lisäsi selvästi julkishallinnon osuutta myös Kotuksen koulutus- ja tekstikonsultointitilauksissa.

Organisaatiokohtaista koulutusta tarjottiin vakiintuneeseen tapaan julkishallinnon lisäksi mm. tiedotusvälineille. Ruotsinkielisten tiedotusvälineiden Språkörat-kielenhuoltohankkeelle annettiin jatkuvaa konsulttiapua. Kotuksen mediakielenhuoltaja toimi myös suomenruotsalaisen Mediespråksgruppenin puheenjohtajana sekä Suomen edustajana Ruotsin Mediespråks-gruppenissa. Yleisradion suomen kielen huoltoa jatkettiin monivuotisessa hankkeessa, jonka työtapoja uudistettiin entistä paremmin tilaajan tarpeita vastaaviksi. Tarkistettiin edelleen myös ruotsinkielisten oppikirjojen ja muiden tekstien kieliasua sekä Maanmittauslaitokselle peruskartan suomen-, ruotsin- ja saamenkielistä paikannimistöä. Eri tahojen kielenkäyttöön vaikutettiin myös osallis-

tumalla lukuisten työryhmien ja elinten työhön sekä antamalla lausuntoja mm. erikoisalojen sanastoista ja julkishallinnon nimistä.

Kielenhuollon verkkopalvelun kehittämishanke kielenhuollon ohjeiden saatavuuden ja käytettävyyden parantamiseksi pääsi hyvään alkuun. Samaan aikaan kielen- ja nimistönhuollon nykyisille verkkosivuille lisättiin uusia kielenkäytön ohjeita ja päivitettiin kielen- ja nimistönhuollon verkkoaineistoja. Verkkosivuilla julkaistiin myös Kuukauden sana -palstaa sekä vuoden alussa ilmestyvää luetteloa edellisen vuoden uusista ja ajankohtaisista sanoista. Jatkettiin kouluille suunnatun Kielikuulumisia-kirjeen ja työelämän kielenkäyttäjille suunnatun Kielitoimiston uutiskirjeen lähettämistä ja julkaisemista verkossa.

Kielenhuollon tiedotuslehdissä *Kielikellossa* ja *Språkbrukissa* jatkettiin kielenhuollon suositusten ja kielipoliittisten kysymysten esittelyä ja taustoittamista. Ajankohtaisia aiheita olivat mm. tieteen yleistajuistaminen ja kansallinen termipankki, Kotuksen maahanmuuttajasanakirjahanke, ulkomaiden suomenkieliset paikannimet sekä käsitykset kielen muuttumisesta ja vaihtelusta. Språkbrukin verkkoarkisto tuli tilaajien käyttöön.

Alkuvuodesta ilmestyi laaja opas *Pariisista Papukaijannokkaan. Suomenkieliset ulkomaiden paikannimet ja niiden vieraskieliset vastineet*. Opas auttaa viestimään suomeksi kansainvälisistä asioista, ja se sai myönteisen vastaanoton. Toimitettiin suomenruotsalaiset sanat normatiiviseen sanakirjaan *Svenska Akademiens ordlista*. Edellisenä vuonna uudistetusta *Kielitoimiston oikeinkirjoitusoppaasta* julkaistiin uusi, 11. painos. Jatkettiin myös monivuotista hanketta, jossa laaditaan laaja yleistajuinen opas avuksi suomen yleiskielen muoto- ja lauserakenteen vaihteluilmiöiden ymmärtämiseen.

Hufvudstadsbladetissa aloitettu säännöllinen kielipalsta lisäsi ruotsinkielisen kielenhuollon näkyvyyttä. Virkakieliasioista tiedottava *Virallisen lehden* virkakielipalsta ilmestyi aiempaa tiheämmin; kirjoitukset julkaistaan myös Kotuksen verkkosivuilla. Kielestä ja nimistöstä kirjoitettiin ja esitelmöitiin yleistajuisesti lukuisilla muillakin foorumeilla, Kotus-blogissa, tiedotusvälineiden haastatteluissa sekä opettajille, kääntäjille ja valtionhallinnon asiantuntijoille suunnatuissa tilaisuuksissa ja julkaisuissa.

Verkkosivuilla ja julkaisuissa tarjottavien ohjeiden täydennykseksi tarjottiin edelleen henkilökohtaista neuvontaa niin työelämän kirjoittajille kuin kaikille kielestä kiinnostuneille kansalaisille. Kysyntä osoittaa, että myös tätä palvelua tarvitaan jatkuvasti. Lisäksi palvelu osaltaan antaa viralliselle kielenhuollolle tietoa kieliyhteisön tiedontarpeesta ja siitä, miten tähän julkaistussa ohjeistossa kannattaa vastata.

Kielilautakunnat

Suomen kielen lautakunta kokoontui kolme kertaa ja ruotsin kielen lautakunta kuusi kertaa. Suomen kielen lautakunta käsitteli mm. normitusasioita tekeillä olevaa suomen yleiskielen opasta varten, antoi uuden suosituksen haltija-sanana oikeinkirjoituksesta vastauksena mediassa heränneeseen keskusteluun sekä keskusteli valkovenäjän, bulgarian ja ukrainan latinaistamissuosituksista ja kuntauudistuksen synnyttämästä pulmasta, mitä käsitettä käyttää entisistä kunnista, joista on tullut uuden suurkunnan osia. Ruotsin kielen lautakunta tarkisti normatiiviseen sanakirjaan *Svenska Akademiens ordlista* ehdotetut suomenruotsalaiset sanat ja osallistui keskusteluun kaksikielisistä kouluista selkeyttämällä käsitteitä.

Kielenhuoltoon liittyvä tutkimus

Viranomais- ja asiointikielen tutkimuksessa jatkettiin hankkeita, joissa tutkitaan säädöskieltä ja sen ymmärrettävyyttä sekä etuuspäätösten perustelemista. Jatkettiin myös artikkelikokoelman valmistelua julkisten palvelujen teksteistä ja tekstitöistä sosiaali- ja hoiva-aloilla. Kelan kanssa yhteisen tutkimus- ja kehittämishankkeen laaja tutkimusraportti *Vuorovaikutus Kelan puhelinpalvelussa* ilmestyi Kelan julkaisusarjassa. Myös virkakielen toimintaohjelman valmistelun yhteydessä tehtiin kolme kyselytutkimusta (yksi yhdessä Kuntaliiton kanssa).

Ruotsinkielisten oppikirjojen kielestä tehtiin tilaustutkimusta. Toimintavuonna ilmestyi pohjoismaisen nimistöntutkijain yhteisön NORNA:n (Nordiska samarbetskommittén för namnforskning) raportti *Namn i stadsmiljö*, joka perustuu Kotuksessa aiemmin pidettyyn symposiumiin ja jonka Kotus toimitti yhteistyössä Helsingin yliopiston ja Svenska Litteratursällskapet i Finland -seuran kanssa. Osallistuttiin myös NORNA:n henkilönimitermihankkeen työhön.

Toimittiin akateemisessa yhteisössä myös esitelmöimällä tieteellisillä foorumeilla eri aiheista, julkaisemalla tieteellisiä artikkeleja mm. laki- ja EU-kielestä, ohjaamalla tutkimushankkeiden aihepiireihin liittyviä väitöskirjoja ja muita opinnäytteitä, antamalla akateemisia asiantuntijalauseuntoja sekä toimimalla kieliaineiden tutkijakoulun Langnetin ohjaajapoolissa ja tieteellisten julkaisujen toimitusneuvostoissa.

Kansainvälinen yhteistyö

Osallistuttiin pohjoismaiseen ja kansainväliseen kielen- ja nimistöhuoltoyhteistyöhön ja kielioliittiseen yhteistyöhön. Osallistuttiin Euroopan kielentutkimuslaitosten kielipoliittisen yhteistyöelimen EFNILin sekä YK:n paikannimiasiantuntijoiden ryhmän UNGEGNin sekä sen erityisryhmien ja pohjoismaisen jaoksen toimintaan. Pohjoismaisessa kieliyhteistyössä tavanomaista enemmän työtä aiheutti uudelleenorganisointi, joka tulee voimaan vuonna 2014. Suuri ja erinomaisesti onnistunut ponnistus tässä yhteistyössä oli pohjoismaisten toimijoiden kanssa Helsingissä järjestetty kaksipäiväinen selkeän kielen konferenssi, johon osallistui lähes sata asiantuntijaa eri Pohjoismaista. Osallistuttiin myös Islannissa pidettyyn Pohjoismaiseen kielikokoukseen. Lisäksi jatkettiin yhteistyötä Ruotsin Kielineuvoston kanssa, pidettiin yllä yhteyksiä Viron kielen- ja nimistöhuoltoon sekä osallistuttiin kansainvälisten selkeän kielen järjestöjen Clarityn ja Plainin työhön.

Aineistot, arkistot ja kirjasto

Kotuksen tulossopimus 2013:

Kotus ylläpitää ja kehittää sekä tarjoaa tiedeyhteisön ja kansalaisten käyttöön kansallisesti merkittävää tutkimusinfrastruktuuria, joka koostuu kielellisesti ja kulttuurisesti arvokkaista kielenaineskokoelmista. Kotus kehittää aineistopalvelujaan ja infrastruktuuriaan yhteistyössä alan muiden toimijoiden kanssa ja tarjoaa aineistot mahdollisimman laajasti ja vapaasti käytettäväksi.

Kehittämishanke:

Avoin data ja paikkatieto sähköisissä aineistoissa

Kotus painottaa sähköisten kieliaineistojen kehittämishankkeessa paikkatietojen hallintaa ja avoimia rajapintoja. Erityisesti murteiden, puhekielen ja nimistön aineistoissa paikkatiedon näkökulma on keskeinen.

Aineistot ja arkistot

Kotuksen aineistot arvioitiin vuonna 2009 kansallisen tason infrastruktuuriksi. Suomen Akatemia päivitti vuonna 2013 tutkimusinfrastruktuurien kansallisen tiekartan. Kotus pääsi toiselle arviointikierrokselle, mutta ei tällä kertaa tullut valituksi tiekartalle. Kielitieteen alalta kartalla on FIN-CLARIN, jossa Kotus on aktiivisesti mukana. Kotuksen aineistot ovat kuitenkin yhä fennis-

tiikan kannalta keskeinen infrastruktuuri, ja myös muiden alojen tutkijat samoin kuin kiinnostuneet kansalaiset hyödyntävät näitä laajoja kieliaineistoja.

Kokoelmat ja palvelut

Arkisto- ja kirjastotilat järjestettiin uudelleen, koska kirjaston kokoelmista suuri osa oli siirtynyt Helsingin yliopiston kirjastolle. 1.1.2013 otettiin käyttöön uusi palveluhinnasto. Arkistojen aukioloaika lyhennettiin resurssien vähäisyyden vuoksi, mutta asiakkaita palvellaan myös sähköpostitse ja puhelimitse.

Tietovarantojen avaaminen

Vuonna 2013 luotiin paikkatietoaineistoille yhteinen tietokantarakenne ja muunnettiin paikkatietokantamuotoon erityisesti kartastoaineistoja. CSC:stä hankittiin paikkatietoaineistojen avaamista varten GeoServer-alusta ja MySQL-tietokanta. Vanhan kirjasuomen korpuksen kehittämishanke saatiin päätökseen. Audiovisuaalisia korpuksia kehittäviä hankkeita (Suomen kielen näytteitä -korpus, murteenseurukorpus ja Lauseopin arkisto) jatkettiin. Kaikki av-korpuksot sijoitetaan LAT-alustalle Kielipankkiin. Kaikki avoimet tekstikorpuksot toimitettiin FIN-CLARINille sijoitettavaksi Korp-alustalle Kielipankkiin. Aloitettiin Karjalan kielen sana-arkiston digitointi.

Tietoturva

Kotus saavutti tietoturvan perustason auditoinnissa. Aineistojen hallintaa ja käyttöä koskevat seikat ovat tietoturvan kannalta tärkeitä, ja tähän kiinnitetään jatkuvasti huomiota.

Yhteistyö sekä asiantuntija- ja palvelutoiminta

Kotuksella on edustaja FIN-CLARIN-konsortion johtoryhmässä ja Kansallisarkiston koordinoimassa Arkistosektorin KDK-yhteistyöverkostossa sekä varajäsenyys Finnan (KDK:n asiakasliittymä) konsortiorryhmässä. Yhteyksiä muihin organisaatioihin ylläpidettiin myös muin tavoin. Oulun yliopiston Giellagas-instituutille annettiin asiantuntija-apua saamelaisaineistoihin liittyvissä kysymyksissä.

Taulukko 13. Sähköisten aineistojen indikaattorilukemat 2011–2013.*

<i>Aineisto</i>	<i>2011</i>	<i>2012</i>	<i>2013</i>
Tekstikorpuksot	8 620	9 299	9 299
Sanakirjat ja sanastot	12 005	12 077	12 237
Viitetietokannat	5 503	5 503	5 591
Kartat ja kuvat	1 861	3 988	4 646
Ääni- ja kuvatallenteet	12 072	12 232	12 622
Aineistoindikaattori yhteensä	40 061	43 099	44 395

*Luvut kuvaavat kumuloivasti sähköisten aineistojen karttumista ja jalostusastetta.

Kirjasto

Kotuksen kirjastossa on 63 604 nidettä eli 709 hyllymetriä kirjoja. Lainoja annettiin 2 985 ja tietopalvelutoimeksiantoja käsiteltiin 702.

Kirjastossa oli ulkopuolisia kävijöitä 174. Käyntien kokonaismäärä oli noin 900 (sisältää myös Kotuksen tutkijat). Kirjaston suurimmat lainaajaryhmät olivat Kotuksen tutkijat 57,9 % ja Helsingin yliopiston opiskelijat ja opettajat 41,3 %. Opastettiin tutkijoita ja muita asiakkaita kokoelmien ja tietokantojen käytössä ja tehtiin asiakkaille tietopalveluna tiedonhakuja.

2013 otettiin käyttöön arkistojen ja kirjaston yhteinen palvelupolitiikka. Kirjastossa on myös Kotuksen julkaisujen myyntipiste. Kirjaston kokoelmatiedot saatiin Finna-hakujärjestelmään. Tämä

lisää Kotuksen julkaisujen näkyvyyttä. Kokoelmatiedot ovat edelleen myös Helkassa ja kirjasto-järjestelmänä on korkeakoulukirjastojen Voyager-järjestelmä. Julkaisutilaukset ja niiden vastaanotto tapahtui Tilha-järjestelmän kautta.

Tallennettiin Arto-artikkelitietokantaan Suomen Urbis-hankkeen vastuualueilla ilmestynyttä uralis-tiikkaa – tiedot kaikista tutkimuskeskuksen henkilökunnan julkaisuista luetteloitiin ja asiasanoitettiin Artoon.

Vähemmistökielten lautakunnat

Kotuksen tulossopimus 2013:

Kotuksen yhteydessä toimivat saamen kielen, viittomakielen ja romanikielen lautakunnat. Kotuksen nimitämä vastuuhenkilö toimii yhteistyössä lautakuntien asioissa Helsingin ja Oulun yliopistojen sekä Kuurojen Liiton kanssa saamen kielten, viittomakielten ja romanikielen tehtävien siirryttyä niille vuonna 2012.

Kotuksessa on kielipolitiikan vastuuhenkilö, joka pitää yhteyttä saamen, romanikielen ja viittomakielen lautakuntiin. Kotuksen vastuuhenkilö toimii myös romanikielen lautakunnan sihteerinä. Lautakuntien tehtävänä on alallaan antaa kielenkäyttöä koskevia periaatteellisia tai yleisluonteisia suosituksia.

Saamen kielen lautakunta ei kokoontunut vuonna 2013, vaan eri saamen kieliä edustavat ryhmät ovat yhteydessä toisiinsa sähköisesti. Samoin lautakunnan sihteerin vastaa sähköpostitse kielikysymyksiin, jotka koskevat pääasiassa terminologiaa ja uusien termien luontia. Lisäksi lautakunnan puheenjohtaja on antanut ohjeita ja suosituksia netissä, mm. Facebookissa Ártegis ságat -ryhmässä.

Viittomakielen lautakunta kokoontui kolme kertaa. Vuoden työn pääteemana oli viittomakielisten tekstien laatukriteeristön työstäminen. Lisäksi laadittiin lausunto oikeusministeriölle viittomakieliläisistä, kommentti Kelalle tulkkauspalvelujen kilpailutuksesta ja kirjelmä Kelalle suomenruotsalaisen viittomakielen käyttäjien tilanteesta. Lautakunnan sisäistä, viittomakielistä viestintää varten perustettiin suljettu Facebook-sivu.

Romanikielen lautakunta piti kolme kokousta, joissa käsiteltiin eri näkökulmista romanien kielisten oikeuksien toteutumista, romanikielen ja -kulttuurin opiskelua Helsingin yliopistossa, opettajien koulutusta ja pätevyyttä, romanikielen asemaa peruskoulun opetuksessa, romanikielen kielipesätoimintaa sekä kielen suunnittelua ja kehittämistä.

1.5 Henkisten voimavarojen hallinta ja kehittäminen

Kotuksen tulossopimus 2013:

Kotus kehittää työyhteisöään tavoitteena henkilöstön hyvä työkyky, työhyvinvointi ja osaaminen.

Kotuksen henkilömäärä oli 84 (2012: 81), naisia 66 (2012: 61), miehiä 18 (2012: 20). Henkilötyövuosia tehtiin 76,1 (2012: 76,1). Määräaikaisissa työsuhteissa oli sijaisia, projektityöntekijöitä ja opiskelijoita pääosin lyhytaikaisissa tehtävissä. Kokoaikaisia henkilöstöstä oli 71, osa-aikaisia 13. Tehdyn työajan osuus säännöllisestä vuosityöajasta oli 75,5 %. Kokonaistyövoimakustannukset olivat 4 230 405 euroa.

Henkilöstön keski-ikä oli 47,6 v (2012: 50,5) (valtiolla keskimäärin 2013 46,1 v). Kotuksen henkilöstö viihtyy pitkään työtehtävissään: 55–64-vuotiaita oli 21 (2012: 24) ja 65 vuotta täyttäneitä 2 henkilöä (2012: 1). Vuonna 2013 jäi eläkkeelle yksi työntekijä (2012: 2).

Kotuslaisten koulutustaso on korkea, koulutustasoindeksi on 6,2 (2012: 6,3) (asteikko 1–8; koko valtiosektorin indeksi 5,2). Korkeakoulututkinnon suorittaneita on 81 % ja tohtorin tutkinnon suorittaneita 16,7 % koko henkilöstöstä.

Henkilöstön terveydentila oli sairauspoissaoloilla mitattuna hyvä, sairauspoissaoloja oli 6,0 työpäivää/htv (2012: 4,9) (2013 valtiolla 9,0 työpäivää/htv). Työterveyshuolto maksoi 669,10 euroa/htv (2012: 460,90 euroa) (2013 valtiolla keskimäärin 438,20 euroa/htv). Työkyvyttömyyseläkkeelle ei jäänyt kukaan.

Kotuksessa toimii työsuojelutoimikunta. Toimikunnan kanssa yhteistyössä toimii kaksi työhyvinvointiin keskittyvää henkilöä. Työsuojelutoiminnassa kiinnitetään huomiota sekä fyysiseen että henkiseen hyvinvointiin. Työtyytyväisyyden edistämiseen käytettiin 1 250,20 euroa/htv (2012: 924,70). Työkunnan edistämiseen käytettiin 344 euroa/htv (2012: 267 euroa). Henkilöstön liikuntaharrastuksia on tuettu järjestämällä liikuntaryhmiä ja vuotuinen virkistyspäivä. Liikuntaan on käytetty 16 207 euroa. Lisäksi on tuettu henkilökunnan vapaa-ajan liikuntaa ja tarjottu henkilöstölle tuettua hierontapalvelua. Kotus laati inhimillisen pääoman ohjelman (IPO) mukaisen suunnitelman ja toteutti siitä osia vuonna 2013. Suunnitelman toteuttaminen jatkuu vuonna 2014.

Vuoden 2013 työtyytyväisyyskyselyn tulos oli 3,4 (2011 3,3). Tulos on samaa tasoa kuin valtiolla yleisesti.

Henkilöstön koulutukseen ja kehittämiseen käytettiin 4,3 työpäivää/htv, ja se maksoi 1 226,50 euroa/htv (2012: 1,9 päivää ja 740,70 euroa/htv).

1.6 Tilinpäätösanalyysi

1.6.1 Rahoituksen rakenne

Kotimaisten kielten keskuksen toiminta perustuu talousarviorahoitukseen ja maksullisesta toiminnasta saataviin tuloihin. Kertomusvuonna 60 % talousarviorahoituksesta saatiin veikkauksen ja raha-arpajaisten voittovaroista, joka on 2 prosenttiyksikköä edellistä vuotta enemmän. Maksullisen toiminnan tulojen osuus laski lähes 4 prosenttiyksikköä ja vastaavasti yhteisrahoitteisen toiminnan tulot lähes 66 prosenttiyksikköä. Yhteisrahoitteisen toiminnan osuuden väheneminen johtui pääosin siitä, että momentti 29.40.53.07 Veikkauksen ja raha-arpajaisten voittovarat tieteen tekemiseen poistui Kotuksen käytöstä.

1.6.2 Talousarvion toteutuminen

Kotukselle myönnettiin varsinaisessa talousarviossa määrärahaa vuonna 2013 yhteensä 5 109 000 euroa, jossa on huomioitu lisätalousarvion vähennys 13 000 euroa raamisopimuksen mukaisesta koulutusmäärärahojen poistosta ja joka sisältää kehittämishankkeiden Sanakirjat verkkoon, Maahanmuuttajasanakirja, Avoin data ja paikkatieto sekä Kielenhuollon verkkopalvelun osuuden, yhteensä 240 000 euroa. Kehittämishankkeiden budjetointitapaa muutettiin, ja niitä

koskevat varat on budjetoitu momentille 29.40.53.03. Siksi kehittämishankkeille osoitettuja varoja ei enää luettu yhteisrahoitteiseksi toiminnaksi vuonna 2013.

Kokonaistoimintamäärärahojen korotus edelliseen vuoteen verrattuna oli 148 000 euroa. Vuodelle 2014 siirtyi 1 383 647 euroa, joka on 297 102 euroa edellistä vuotta enemmän. Vuodelta 2013 siirtyvä siirtomääräraha kasvoi edelliseen vuoteen verrattuna lähinnä toimitilojen supistamisen vuoksi sekä edellisinä vuosina toimintaedellytysten kehittämiseen myönnetyn lisämäärärahan vaikutuksesta.

Työ- ja elinkeinoministeriön myöntämiä työllistämisvaroja käytettiin kertomusvuonna 16 642 euroa, joka on 25 828 euroa edellisvuotta vähemmän. Tilojen niukkuuden vuoksi työllistämisvaroja anottiin edellistä vuotta vähemmän.

1.6.3 Tuotto- ja kululaskelma

Kotuksen toiminnan tuotot olivat vuonna 2013 kaikkiaan 561 490 euroa, johon sisältyy vuokratuloja ja muita pieniä tuottoja. Liiketaloudellisin perustein hinnoitellun toiminnan tuotot olivat 406 508 euroa, joka on hieman vajaa 7 000 euroa vähemmän edelliseen vuoteen verrattuna. Vuokrat ja käyttökorvaukset ovat vähentyneet noin 10 000 euroa. Vähennys johtuu vuokratulojen vähenemisestä, koska auditoriota ei enää vuokrata ulkopuolisille. Muut toiminnan tuotot vähenivät 104 000 eurolla, joka koostuu kehittämishankkeiden rahoituksen siirtämisestä momentille 29.40.53.03.

Aineiden, tarvikkeiden ja tavaroiden kustannukset lisääntyivät noin 27 000 euroa edelliseen vuoteen verrattuna. Lisäys johtuu toimitilojen tiivistämisen aiheuttamista muutostöistä sekä laitehankinnoista.

Henkilöstökulut ovat kasvaneet kertomusvuonna 176 700 euroa. Kasvu johtuu Kotuksen henkilömäärän sekä henkilötyövuosimäärän hienoisesta lisääntymisestä ja palkkausjärjestelmän kehittämisestä. Kertomusvuonna palkkoja korotettiin yleiskorotuksella (1,4 %) sekä virastoerällä (0,5 %). Vuoden 2013 kokonaishenkilötyövuosimäärä oli 76,1 htv (2012: 76,1 htv). Henkilötyövuoden hinta vuonna 2013 oli 55 600,5 euroa (2012: 52 772,8 euroa).

Vuokrakustannukset laskivat 104 760 euroa, koska Kotus luopui yhdestä arkistosta, 800 neliömetristä toimistotiloja ja luovutti puolet auditorion käyttöoikeudesta. Palvelujen ostoissa on lisäystä edelliseen vuoteen verrattuna 70 965 euroa. Muutos koostuu toimitilojen aulapalvelun hankkimisesta Senaattikiinteistöiltä, arkistojen muutostöistä ja tietoturvan kehittämisen konsultointipalkkioista.

1.6.4 Tase

Kotimaisten kielten keskus kuuluu opetus- ja kulttuuriministeriön kirjanpitoyksikköön ja Kotuksen tase sisältyy ministeriön tilinpäätökseen.

1.7 Sisäisen valvonnan arviointi ja vahvistuslausuma

Kotimaisten kielten keskuksen (Kotuksen) toiminta pohjautuu keskukselta annettuun lakiin ja asetukseen. Vuoden 2012 alusta toimintaa säätelevät Laki Kotimaisten kielten keskukselta (1403/2011) ja Valtioneuvoston asetus Kotimaisten kielten keskukselta (1566/2011), jotka hyväksyttiin 31.12.2011.

Arviointilausuman laadinnan pohjana on hyödynnetty pienille virastoille suositeltua suppeaa sisäisen valvonnan ja riskienhallinnan arviointikehikkoa.

Sisäinen toimintaympäristö ja toimintarakenteet

Työjärjestyksen mukaan Kotuksen johtaja vastaa laitoksen sisäisestä valvonnasta ja riskien hallinnasta.

Toiminnan organisointi ja sisäiset toimintatavat ovat perustuneet strategiaan, toiminta- ja taloussuunnitelmaan, osastojen ja hankkeiden toimintasuunnitelmiin sekä henkilöstön tehtäväkuvauksiin. Toiminnan suunnittelussa on otettu huomioon opetus- ja kulttuuriministeriön tilinpäätöskannanotto. Sisäisen valvonnan vastuista on määrätty sekä työjärjestyksessä että vuonna 2012 uudistetussa taloussäännössä. Työjärjestyksestä päivitettiin vuonna 2013 pienehkön organisaatiojärjestelyn yhteydessä.

Johtaja, osastonjohtajat ja yksikönpäälliköt vastasivat sisäisestä valvonnasta mm. osana matkasuunnitelmien ja laskujen käsittelyä sekä poissaolojen ja työajan seuranta. Käytössä olevat sähköiset järjestelmät, kuten lomasuunnittelujärjestelmä, vähentävät valvontariskejä ja parhaimmillaan järjeistävät työtä.

Talous- ja henkilöstöhallinnon palveluiden tuotanto hallinnon palvelukeskuksessa vakiintui toimintavuoden aikana. Kotuksen hallinnossa on ryhdytty valmistautumaan Kiekuun siirtymiseen.

Tavoitteiden asettaminen

Toimintavuoden aikana toiminnan suuntaaminen on selkiytynyt ja on kyetty keskittymään ydintoimintoihin ja niiden tavoitteiden täyttämiseen. Kotus on pyrkinyt asettamaan hankkeidensa ja toimintojensa tavoitteet realistisesti ja tiedossa olevia muutoksia mahdollisuuksien mukaan arvioiden sekä siten suunnannut toimintaansa lain antamissa puitteissa.

Riskien tunnistaminen, arviointi ja hallinta

Suurin riski Kotuksen toiminnan kannalta on taloudellisten toimintamahdollisuuksien heikkeneminen, jos valtiontalouden tilanne ratkaisevasti heikkenee. Toinen olennainen riski on henkilöstön voimavarojen väheneminen tilanteessa, jossa yhteiskunta edellyttää yhä uusien tehtävien täyttämistä, vaikka resurssit pysyvät samanlaisina. Jo nyt monet toiminnot ja tehtävät ovat harvojen henkilöiden varassa, ja jos toimintamahdollisuudet heikkenevät tai henkilöstön voimavarat vähenevät, projektien eteneminen ja kehittäminen viivästyy ja uusien projektien käynnistäminen vaarantuu. Ikärakenteen vuoksi organisaatiosta poistuu paljon asiantuntemusta, jota on vaikea korvata nopeasti. Tämä on yksi asiantuntijalaitoksen keskeisistä riskeistä, joka on otettava jatkuvasti huomioon toimintaa ja taloutta suunniteltaessa.

Riskienkartoitukseen ja -hallintaan on kuitenkin ryhdytty kiinnittämään tarkempaa huomiota ja tätä työtä jatketaan. Strategisiin tavoitteisiin, toiminnallisiin tulostavoitteisiin, toiminnan ja talouden laillisuuteen sekä oikeiden ja riittävien tietojen raportointiin kiinnitetään huomiota suunnittelu- ja tavoiteasiakirjoissa, poikkeamaraporteissa sekä taloussäännössä. Viime vuosien aikana kaikissa

uusien projektien suunnitelmissa on arvioitu säännöllisesti myös toimintaan liittyvät mahdolliset riskit.

Johto saa tietoturvariskeistä ja ongelmista tietoa erityisesti tietoturvapäällikön raporteista. Kotuksen tietoturvapoliittika-asiakirjassa on määritelty tietoturvallisuuden tavoitteet, vastuulliset henkilöt ja toteutuskeinot samoin kuin käytännön vastuut. Tietojärjestelmien käytösäännöt koskevat kaikkia Kotuksen tietojärjestelmiä käyttäviä ja tietojärjestelmien ylläpitosäännöt lähinnä tietohallintoyksikön työntekijöitä.

Kotuksessa toimii tiedonhallintaryhmä (vuoteen 2012 asti tietoturvaryhmä), joka koordinoi tietoturvaa koskevaa kehittämistyötä, jolla on eri toimintojen tarpeiden tuntemus ja joka edistää tietoturvallisuuden parantamista koko Kotuksen tasolla sekä osasto- ja yksikkötasolla. Kotuksen tietoturvapäällikkö seuraa tietoturvan kehittämisen toteutumista ja raportoi siitä säännöllisesti johdolle. Vuonna 2013 Kotuksen tietoturvataso auditoitiin, ja auditoinnissa saavutettiin tietoturvan perustaso. Tavoitteena on saavuttaa tietoturvan korotettu taso niissä toiminnoissa ja järjestelmissä, joissa sen arvioidaan olevan tarpeen.

Valvonta

Toiminnan seuranta- ja valvontavastuut on määritelty työjärjestyksessä, vuotuisessa toimintasuunnitelmassa, tarkemmin osasto- ja yksikkökohtaisissa suunnitelmissa sekä hankesuunnitelmissa. Sekä toimintaprosessien että tukiprosessien kuvauksia pyritään koko ajan tarkentamaan ja laajentamaan.

Taloushallinto tuottaa järjestelmällisesti tietoa toiminnan kustannuksista ja talouden tilasta johdon ja hankkeiden vastuuhenkilöiden tarpeisiin. Työaika kohdennettiin ottaen huomioon valitut toiminnan seurannan indikaattorit, ja tätä itse kehitettyä kohdentamisjärjestelmää käytetään siihen asti, kunnes Kieku otetaan käyttöön. Toimintavuoden aikana on kehitetty talouden seurantaa ja valmistauduttu uuden organisaation vaatimiin muutoksiin.

Tiedonkulku ja informaation käytettävyys

Kotus on aktiivisesti seurannut toimintaympäristön muutoksia. Kotuksen edustajat osallistuvat tai heillä on välittömät yhteydet tehtäväalueen kannalta keskeisille foorumeille niin yliopistoissa kuin valtionhallinnossakin sekä keskeisiin muihin sidosryhmiin. Yhteyksiä voi pitää pääosin riittävinä.

Sisäinen tiedonkulku tapahtuu pääosin intranetissä, koko henkilöstön yhteisissä kokouksissa sekä osastojen ja yksiköiden kokouksissa.

Ulkoiset arvioinnit

Kotuksen tietoturvataso auditoitiin. Muita arviointeja ei ollut.

Väärinkäytökset

Toimintavuoden aikana ei havaittu väärinkäytöksiä.

Kehittämistarpeet

Kotus tunnistaa sisäisessä toiminnassaan seuraavat kehittämistarpeet:

- projektinhallinnan kehittämisen jatkaminen ja projektisalkun hallinnan parantaminen
- prosessien kehittämisen jatkaminen
- riskien tunnistamisen parantaminen
- palautejärjestelmän kehittäminen.

Vuoden 2012 tilinpäätöksessä yhtenä kehittämiskohteena oli toiminnan seurannan tehostaminen riittävien tietojen saamiseksi. Vuonna 2013 on tehostettu toiminnan seuranta, ja tämän työn tulokset ilmenevät tilinpäätöksen tuottavuutta ja taloudellisuutta koskevissa luvuissa.

Tässä esitetyt kehittämiskohteet ovat sellaisia, että niitä kaikkia on edistetty, ja varsinkin viime vuosina käynnistyneissä projekteissa, kuten laajoissa sanakirjojen sähköistämiprojekteissa ja verkkopalvelujen kehittämistä koskevissa projekteissa, projektinhallintaa koskevat seikat ja riskien tunnistaminen on otettu huomioon. Tätä työtä tulee kuitenkin jatkaa systemaattisemmin kuin tähän asti toiminta-arkkitehtuuria analysoitaessa ja kuvattaessa. Kriittisin kehittämiskohde on projektisalkun hallinta, jossa ei ole edistytty toivotulla tavalla. Palautejärjestelmän kehittämisestä on hyvä suunnitelma, mutta resurssien vähäisyyden vuoksi tätä ei ole pystytty toteuttamaan.

Vahvistuslausuma

Edellä olevaan perustuen todetaan, että sisäisen valvonnan menettelyt ovat turvanneet viraston talouden ja toiminnan laillisuuden ja tuloksellisuuden sekä viraston hallinnassa olevat varat ja omaisuuden. Menettelyt antavat viraston johtamisen ja tulosohjauksen edellyttämät oikeat ja riittävät tiedot taloudesta ja toiminnasta vuonna 2013.

1.8 Arviointien tulokset

Kertomusvuonna oli tietoturvan auditointi. Tavoitteena oli saavuttaa tietoturvan perustaso, ja sen Kotus saavutti.

1.9 Yhteenveto havaituista väärinkäytöksistä

Toimintavuoden aikana ei havaittu väärinkäytöksiä.

2. Talousarvion toteutumalaskelma

Taulukko 14. Talousarvion toteutumalaskelma vuodelta 2013.

Momentin numero ja nimi	Tilinpäätös 2012	Talousarvio 2013 (TA+LTA)	Käyttö vuonna 2013	Siirto seuraavalle vuodelle	Tilinpäätös 2013	Vertailu Talousarvio- Tilinpäätös
29.40.03 Kotimaisten kielten keskuksen toimintamenot	1 657 711	2 042 000	1 744 898	1 383 647	1 744 898	297 102
29.40.53.03 Veikkauksen ja raha-arpaisten voittovarat tieteen edistämiseen	2 812 000	3 067 000	3 067 000	0	3 067 000	0
29.40.53.7 Veikkauksen ja raha-arpaisten voittovarat tieteen edistämiseen, Sanakirjat verkkoon -projekti (murre-sanakirjat) ja Maahanmuuttajasanakirja -projekti (suomi-somali -sanakirja)	93 142	0	0	0	0	0
32.30.51.07.1 TEM, työllistämismäärärahat	42 470	16 642	16 642	0	16 642	0
Yhteensä	4 605 323	5 125 642	4 828 540	1 383 647	4 828 540	297 102

3. Tuotto- ja kululaskelma

Taulukko 15. Tuotto- ja kululaskelma.

	1.1.2013–31.12.2013		1.1.2012–31.12.2012	
TOIMINNAN TUOTOT				
Maksullisen toiminnan tuotot	406 507,53		413 061,72	
Vuokrat ja käyttökorvaukset	9 500,00		19 533,67	
Muut toiminnan tuotot	145 482,08	561 489,61	250 235,78	682 831,17
TOIMINNAN KULUT				
Aineet, tarvikkeet ja tavarat	-92 355,35		-65 130,49	
Henkilöstökulut	-4 181 352,91		-4 004 653,00	
Vuokrat	-705 109,33		-809 869,79	
Palvelujen ostot	-429 060,78		-358 095,24	
Muut kulut	-33 015,07		-32 077,20	
Poistot	0,00		-201,80	
Sisäiset kulut	0,00	-5 440 893,44	0,00	-5 270 027,52
JÄÄMÄ I		-4 879 403,83		-4 587 196,35
RAHOITUSTUOTOT JA -KULUT				
Rahoitustuotot	0,00		0,00	
Rahoituskulut	-29,33	-29,33	-621,05	-621,05
SATUNNAISET TUOTOT JA KULUT				
Satunnaiset tuotot	0,00		387,79	
Satunnaiset kulut	0,00	0,00	0,00	387,79
JÄÄMÄ II		-4 897 433,16		-5 118 993,26
TUOTOT VEROISTA JA PAKOLLISISTA MAKSUISTA				
Perityt arvonlisäverot	56 274,04		58 729,50	
Suoritetut arvonlisäverot	-260 648,20	-204 374,16	-251 055,60	-192 326,10
TILIKAUDEN TUOTTO-/KULUJÄÄMÄ		-5 083 807,32		-4 779 755,71

4. Tase

Kotimaisten kielten keskus kuuluu opetus- ja kulttuuriministeriön kirjanpitoyksikköön ja Kotuksen tase sisältyy ministeriön tilinpäätökseen.

5. Liitetiedot

Liitteet 1–11. Ei ole ilmoitettavaa.

Liite 12. Muut monivuotiset vastuut

Valtion talousarvion yksityiskohtaisten perustelujen yleisten määräysten kohdan Toimintamenomäärärahat perusteella tehdyt tavanomaiset sopimukset ja sitoumukset

Tavanomaiset sopimukset ja sitoumukset (esim. vuokria, atk-käyttöpalveluja ja muita tällaisia toimintamenoista maksettavia hankintoja koskevat sopimukset, diaarinumerot mainittava)	Talousarvio-menot v. 2013, euroa	Määräraha-tarve v. 2014, euroa	Määräraha-tarve v. 2015, euroa	Määräraha-tarve v. 2016, euroa	Määräraha-tarve myöhemmin, euroa	Määräraha-tarve yhteensä, euroa
Senaattikiinteistöt, vuokrasopimus Virastotalo, Vuorikatu 24, diaarinro: 6/06/13	859 089,32	839 217,86	773 041,59	773 041,59	4 316 148,90	6 701 449,95

Muulla kuin valtion talousarvion yksityiskohtaisten perustelujen yleisten määräysten kohdan Toimintamenomäärärahat perusteella tehdyt sopimukset ja sitoumukset

Muut sopimukset ja sitoumukset (muulla perusteella tehdyt sopimukset ja sitoumukset esitetään eriteltyinä säädöksittäin tai päätöksittäin, diaarinumerot mainittava)	Talousarvio-menot v. 2013, euroa	Määräraha-tarve v. 2014, euroa	Määräraha-tarve v. 2015, euroa	Määräraha-tarve v. 2016, euroa	Määräraha-tarve myöhemmin, euroa	Määräraha-tarve yhteensä, euroa
Ei ole						0,00

6. Allekirjoitus

Olemme tänään hyväksyneet Kotimaisten kielten keskuksen tilinpäätöksen.

Helsingissä 13.3.2014

Pirkko Nuolijärvi
johtaja
Kotimaisten kielten keskus

Toni Nykänen
hallintopäällikkö
Kotimaisten kielten keskus

Julkaisut 2013

Kotimaisten kielten keskuksen julkaisuja -sarja

- Suomen sanojen alkuperä : etymologinen sanakirja 1 : A–K / [päätoimittaja: Erkki Itkonen] ; [päätoimittaja/toimitussihteeri: Ulla-Maija Kulonen] ; [toimittajat: Reino Peltola, Marita Cronstedt, Eino Koponen, Meri Puromies, Klaas Ph. Ruppel, Satu Tanner]. - Helsinki : SKS : Kotimaisten kielten tutkimuskeskus, 2013. - 486 s. (KKTKJ ; 62) (SKST ; 556).
- Suomen sanojen alkuperä : etymologinen sanakirja 2 : L–P / [päätoimittaja: Ulla-Maija Kulonen] ; [toimitussihteerit: Eino Koponen, Satu Tanner] ; [toimittajat: Kirsti Aapala, Riho Grünthal, Erkki Itkonen, Maria Laurila, Meri Puromies, Klaas Ph. Ruppel]. - Helsinki : SKS : Kotimaisten kielten tutkimuskeskus, 2013. - 470 s. (KKTKJ ; 62) (SKST ; 556).
- Suomen sanojen alkuperä : etymologinen sanakirja 3 : R–Ö / [päätoimittaja: Ulla-Maija Kulonen] ; [toimituspäällikkö, Satu Tanner] ; [toimittajat: Kirsti Aapala, Sani Alatalo, Eino Koponen, Maria Laurila, Meri Puromies, Klaas Ph. Ruppel, Leena Sarvas]. - Helsinki : SKS : Kotimaisten kielten tutkimuskeskus, 2013. - 503 s. (KKTKJ ; 62) (SKST ; 556).
- Kielitoimiston oikeinkirjoitusopas / [toimitus: Salli Kankaanpää (päätoimittaja), Elina Heikkilä, Riitta Korhonen, Sari Maamies, Aino Piehl ; muut kirjoittajat Riitta Eronen, Riitta Hyvärinen, Taru Kolehmainen, Pirjo Mikkonen, Raija Moilanen, Minna Pyhälähti, Matti Räsänen, Sari Vaula, Inkaliisa Vihonen, Elina Wihuri]. - 11. painos [10. painoksen muuttamaton versio]. - Helsinki : Kotimaisten kielten keskus, 2013. - 277 s. (KKTKJ ; 171).
- Pariisista Papukaijannokkaan. Suomenkieliset ulkomaiden paikannimet ja niiden vieraskieliset vastineet / Kerkko Hakulinen ja Sirkka Paikkala. - Helsinki : Kotimaisten kielten keskus, 2013. - 492 s. (KKKJ ; 172).

Kotimaisten kielten keskuksen verkkojulkaisuja -sarja – Institutet för de inhemska språken webbpublikationer

- Suomen murteiden sanakirja: konkeri–kurvottaa. Painetun 8. osan toimittaminen verkkoon. Tarja Korhonen, Outi Lehtinen (IT-asiantuntija), Ilona Paajanen (kartat), Anna Ryödi, Jari Vihtari (IT-asiantuntija). - Helsinki : Kotimaisten kielten keskus, 2013. - (KKKVJ ; 30) URN:NBN:fi:kotus-201110. <http://kaino.kotus.fi/sms>. Ensimmäinen julkaisupäivä verkossa 28.2.2012. Toinen julkaisupäivä 22.4.2013. Jatkuvasti päivitettävä julkaisu.
- Ordbok över Finlands svenska folkmål: i–köyri / Redaktion: Caroline Sandström, huvudredaktör ; Susanne Bergström, redaktionssekreterare ; Carola Åkerlund, redaktör ; Ilse Cantell, redaktör ; Maria Rönnbacka, redaktör. - Helsingfors : Institutet för de inhemska språken, 2013. (Institutet för de inhemska språken webbpublikationer ; 33) URN:NBN:fi:kotus-201330 <http://kaino.kotus.fi/fo/?p=main>. Publicerades den 6 juni 2013. Nätordboken uppd.ä.

Skrifter – Institutet för de inhemska språken

- Namn i stadsmiljö : handlingar från NORNA:s 42 symposium i Helsingfors den 10–12 november 2011 / redigerade av Leila Mattfolk, Maria Vidberg och Pamela Gustavsson. - [Helsingfors] : Institutet för de inhemska språken ; [Uppsala] : NORNA-förlaget, 2013. - 269 s. : kuv., kartt. (Skrifter ; 7)(NORNA-rapporter ; 90).

Lehdet – Tidskrifter

- Kielikello* : *kielenhuollon tiedotuslehti* / Kotimaisten kielten keskus. - Helsinki : Stellatum, 2013. ISSN 0355-2675. Ilm. tiheys: Neljä kertaa vuodessa. 168 sivua.
- Språkbruk* / Tidskrift utgiven av Svenska avdelningen vid Institutet för de inhemska språken. - Helsingfors : Institutet för de inhemska språken, 2013. ISSN 0358-9293. Ilm. tiheys: Neljä kertaa vuodessa. 216 sivua.

Kirjat – Monografier

- Heinonen, Tarja Riitta: Idiomiens leksikaalinen kuvaus kielenkäytön ja vaihtelun näkökulmasta. - Helsinki : Helsingin yliopisto, 2013. - 228 s. (Diss. : Helsingin yliopisto, 2013) Julkaistu myös verkkojulkaisuna (PDF) URN:ISBN:978-952-10-8555-0.
- Tiittula, Liisa–Nuolijärvi, Pirkko: Puheen illuusio suomenkielisessä kaunokirjallisuudessa. - Helsinki, SKS, 2013. - 637 s. (SKST ; 1401, Tiede).

Toimitteet – Redigerade verk

- Folkmålsstudier. 51 (2013) / utgivna av Hanna Lehti-Eklund, Camilla Lindholm och Caroline Sandström. - Helsingfors : Universitetstryckeriet, 2013. - 141 s.

Tieteelliset artikkelit ja katsaukset – Vetenskapliga artikla

- Grönros, Eija-Riitta: Sanakirjojen normatiivisuus ja deskriptiivisuus // Hyvä sanakirja : tieteellisiä, käytännöllisiä ja eettisiä näkökulmia leksikografiaan / toimittaneet Laura Tyysteri ja Kaisa Lehtosalu. - Turku : [Turun yliopisto], 2013. (Publications of the Department of Finnish and Finno-Ugric Languages of the University of Turku, Turun yliopiston suomen ja suomalais-ugrilaisen kielentutkimuksen oppiaineen julkaisuja ; 3). S. 35–52.
- Kuvat ja kuvatestit // Tieteen yleistajuistaminen / toimittaneet Urpu Strellman & Johanna Vaattovaara. - [Helsinki] : Gaudeamus, 2013. S. 176–180.

- Heinonen, Tarja Riitta: Idiomien leksikaalinen kuvaus kielenkäytön ja vaihtelun näkökulmasta // *Virittäjä*. 117 (2013) : 1, s. 101 [ref.] (Verkkoliitteessä ilmestyvät lehtiöt) *Pari huomautusta väitöskirjan esittelystä // Virittäjä*. 117 (2013) : 4, s. 596 [ref.].
- Hurtta, Heikki: Kieli- ja murreasiat // *Kotiseutututkimuksen ABC. Jokamiehen käsikirja / Julk. Suomen Kotiseutuliitto*. <http://www.kotiseutuliitto.fi/abc> - 2 s.
- af Hällström-Reijonen, Charlotta: Möjligheter till framgång för språkvården // *Svenskan i Finland 13 / Siv Björklund, Harry Lönnroth, Nina Pilke (red.) ; Sanna Heittola (teknisk redigering)*. - Vasa : Vaasan yliopisto, 2012 (Vaasan yliopiston julkaisuja ; 178)(Publikationer från Vasa universitet. Rapporter ; 178). S. 71–81.
- Två perspektiv på svenskans normering i Finland // *Källan*. - Helsingfors : SLS. 2013 : 1, s. 42–45 Ilm. myös: http://www.efokus.fi/flash/e_kallan_1_2013/#/42/.
- Kamppi, Nina: På jakt efter metoder för lexikografisk betydelseindelning (E. Summary: Theoretical and methodological considerations in lexicographic word sense differentiation) // *Folkmålsstudier*. - Helsingfors : Föreningen för nordisk filologi. 51 (2013), s. 9–23.
- Kankaanpää, Salli–Piehl, Aino–Räsänen, Matti: Språkets roll i lagberedningen: Hur forska i lagtextformulering? // *Juridisk sprog i Norden Rapport fra en nordisk konference om klarsprog. Reykjavik 11.–12. oktober 2011 / Redigeret af Ari Páll Kristinsson og Jóhannes B. Sigtryggsson*. - Norden, Nordisk Sporgkoordination, 2013. S. 35–49. <http://nordisksprogkoordination.org/dokumenter-tilowload/Juridisk%20sprog%20i%20norden.pdf>.
- Koponen, Eino: Beiträge zur uralischen Wortbildungslehre mit besonderer Berücksichtigung des Samischen // *Finnnisch-ugrische Mitteilungen*. - Hamburg. 37 (2013), s. 77–159.
- Kuutti, Pirkko: Sanakirja historiassa, historia sanakirjassa / Kaisa Lehtosalo & Pirkko Kuutti // *Hyvä sanakirja : tieteilisiä, käytännöllisiä ja eettisiä näkökulmia leksikografiaan*. S. 53–76.
- Lauerma, Petri: Finnish revivalist movements and the development of literary Finnish especially in the first half of the 19th century // *White field, black seeds: Nordic Literary Practises in the Long Nineteenth Century / Anna Kuusmin & Matthew Driscoll*. - Helsinki : SKS, 2012. - (Studia Fennica Litteraria ; 7). S. 158–168 [ref.].
- Rudimenta, suomen kielen oppikirja 1600-luvulta (Zusammenfassung: Rudimenta linguae finnicae breviter delineata, Lehrbuch der finnischen Sprache aus dem 17. Jahrhundert) // *Folia uralica debreceniensia*. 20 (2013), s. 177–188. [ref.] Ilm. myös: <http://finnugor.arts.unideb.hu/fud/fud20>.
- Rudimentan vesileimasta ja tekijästä (Vastine Kaisa Häkkisen Rudimenta-kieliopista kirjoittamaan kirja-arvosteluun) // *Virittäjä* 2/2013, s. 292–299 // *Virittäjä*. 117 (2013) : 3, s. 419–420 (Havainnot ja keskustelua) [ref.].
- Martola, Nina: Mediala s-verb i svenska ordböcker // *LexicoNordica*. - Oslo : Nordisk forening for leksikografi. 20 (2013), s. 93–109.
- Mattfolk, Leila–Sjöblom, Paula: Nordisk namnforskning 2010. Litteraturkrönika. 2.2. Finland. [Nordic name research 2010. Summary of bibliography, Finland.] // *Namn och bygd*. 99 (2011), s. 151–156.
- Nordisk namnforskning 2011. Litteraturkrönika. 2.2. Finland. [Nordic name research 2011. Summary of bibliography, Finland.] // *Namn och bygd*. 100 (2012), s. 305–311
- Mattfolk, Leila–Vidberg, Maria: Svenska ortnamn i Finland – an inventory of Swedish place names in Finland // *UNEGN Tenth conference New York, 31 July–9 August 2012. Item 8 of the Provisional Agenda, National standardization, b) Office treatment of names. E/CONF.101/79. 3 s.* <http://unstats.un.org/unsd/geoinfo/UNEGN/ungegnConf10.html>
- Svenska ortnamn i Finland – an inventory of Swedish place names in Finland. (Summary) // *UNEGN Tenth conference New York, 31 July–9 August 2012. Item 8 of the Provisional Agenda, National standardization, b) Office treatment of names. E/CONF.101/79/Add.1 (Summary). 1 s.* <http://unstats.un.org/unsd/geoinfo/UNEGN/ungegnConf10.html>
- Nuolijärvi, Pirkko: Finnország nyelvi helyzete a 21. században // *Finnnek. Tanulmányok a multikulturális Finnországról / Szerkesztette Domokos Johanna. AmbrooBook*. S. 233–252
- Suomen ja ruotsin kielen asema ja kieliolojen seuranta Suomessa // *Kaksikielinen koulu – tulevaisuuden monikielinen Suomi. Tväspråkigt skola – ett flerspråkigt Finland i framtiden / Tainio, Liisa & Harju-Luukkainen, Heidi (toim.) - Jyväskylä : Suomen kasvatustieteellinen seura, 2013. - (Kasvatusalan tutkimuksia ; 62). S. 23–46*
- Yksilön kielellisen elämän ulkoiset ehdot // *Keelemees Raag Raimo 60 / Toimetaja Tiina Söderman*. - Tallinn : Eesti Keele Sihtasutus, 2013 (Eesti Keele Instituudi Toimetised ; 15). S. 140–152
- Paikkala, Sirkka: Aittojärvi // *Kylien kirja : Kiuruvesi-lehden juhlakirja 2013 / Jaana Selander, Anu Laitinen, Tiina Kilvensalmi*. - [Kiuruvesi] : Kiuruvesi Lehti, 2013, s. 18.
- Haapakumpu // *Kylien kirja : Kiuruvesi-lehden juhlakirja 2013*. s. 25.
- Heinäskylä // *Kylien kirja : Kiuruvesi-lehden juhlakirja 2013*. , s. 30.
- Honkaranta // *Kylien kirja : Kiuruvesi-lehden juhlakirja 2013*, s. 3.
- Kalliokylä // *Kylien kirja : Kiuruvesi-lehden juhlakirja 2013*, s. 44.
- Kiuruvesi // *Kylien kirja : Kiuruvesi-lehden juhlakirja 2013*, s. 9.
- Koivujärvi // *Kylien kirja : Kiuruvesi-lehden juhlakirja 2013*, s. 50.
- Korpijoki // *Kylien kirja : Kiuruvesi-lehden juhlakirja 2013*, s. 56.
- Koskenjoki // *Kylien kirja : Kiuruvesi-lehden juhlakirja 2013*, s. 62.
- Kovasten suvun ja sukunimen synty // *Kovasten sukukirja / Jarmo Paikkala ja Arto Varonen*. – Helsinki : Kovasten sukuseura ry, s. 14–17.
- Kylien kirja // *Kylien kirja : Kiuruvesi-lehden juhlakirja 2013*, s. 7.
- Lahnajoki // *Kylien kirja : Kiuruvesi-lehden juhlakirja 2013*, s. 68.
- Lahnanen // *Kylien kirja : Kiuruvesi-lehden juhlakirja 2013*, s. 75.
- Lapinsalo // *Kylien kirja : Kiuruvesi-lehden juhlakirja 2013*, s. 80.
- Luupuvesi // *Kylien kirja : Kiuruvesi-lehden juhlakirja 2013*, s. 86.
- Niemiskylä // *Kylien kirja : Kiuruvesi-lehden juhlakirja 2013*, s. 93.
- Nimistö // *Kotiseutututkimuksen ABC. Jokamiehen käsikirja / Julk. Suomen Kotiseutuliitto*. <http://www.kotiseutuliitto.fi/abc>.

Osmanki // Kylien kirja : Kiuruvesi-lehden juhlakirja 2013, s. 98.
 Rantakylä // Kylien kirja : Kiuruvesi-lehden juhlakirja 2013, s. 104.
 Rapakkojoki // Kylien kirja : Kiuruvesi-lehden juhlakirja 2013, s. 109.
 Remeskylä // Kylien kirja : Kiuruvesi-lehden juhlakirja 2013, s. 115.
 Rytty // Kylien kirja : Kiuruvesi-lehden juhlakirja 2013, s. 121.
 Ryönänjoki // Kylien kirja : Kiuruvesi-lehden juhlakirja 2013, s. 126.
 Sulkavanjärvi // Kylien kirja : Kiuruvesi-lehden juhlakirja 2013, s. 133.
 Tihilä // Kylien kirja : Kiuruvesi-lehden juhlakirja 2013, s. 139.
 Toiviaiskylä // Kylien kirja : Kiuruvesi-lehden juhlakirja 2013, s. 145.
 Turhala // Kylien kirja : Kiuruvesi-lehden juhlakirja 2013, s. 151.
 YK:n 10. paikannimikonferenssi // Virittäjä. 117 (2013) : 2, s. 291 [ref.] (Kielitieteen kentiltä).

Paikkala, Sirkka–Leskinen, Teemu: YK:n kymmenes paikannimien standardointikonferenssi 31.7–9.8.2012, New York. http://www.kotus.fi/files/2309/UNCSGN_2012-raportti.pdf . - 27 s.
 Ruppel, Klaas: Das Deutsche im estnisch-deutschen Wörterbuch Wiedemanns (Saksa keel Wiedemanni eesti-saksa sõnaraamatus) // Ferdinand Johann Wiedemanni keeleaahind / koostanud Jüri Valge. - Tallinn : Eesti Keele Sihtasutus, 2013. S. 310–311.
 Maahanmuuttajille laadittavat sanakirjat ja etiikka // Hyvä sanakirja : tieteellisiä, käytännöllisiä ja eettisiä näkökulmia. S. 94–112.
 Sandström, Caroline: Från folkmålsstudier till interaktionell dialektologi (E. Summary: From studies of folkmål to an interactional dialectology) // Folkmålsstudier. - Helsingfors : Föreningen för nordisk filologi. 51 (2013), s. 87–113
 Tiililä, Ulla: Sosiaalihuoltoa ja tahatonta kielipolitiikkaa // <http://www.nosteessa.fi/arkisto/laki-on-niin-kuin-se-luetaan.html> (Ulla Tiililän kommentit sosiaalihuoltolain luonnokseen). - 4 s.
 Viikuna, Maria: Referential dimensions of human impersonals in dialectal European Portuguese and Finnish / Pekka Posio and Maria Viikuna // Linguistics. 51 (2013) : 1. DOI: 10.1515/ling-2013-0006, January 2013. Pages 177–229 [ref.].

Verkkojulkaisut

Piehl, Aino: Fine tuning style and precision: Adapting directive citations to Finnish statutes // Research models and methods in legal translation / Lucja Biel & Jan Engberg. The special issue of LANS on legal translation. 2013 : 12. <https://lans.ua.ac.be/index.php/LANS-TTS/issue/current> . S. 161–181 [ref.].
 Raevaara, Liisa–Sorjonen, Marja–Leena–Lappalainen Hanna: Vuorovaikutus Kelan puhelinpalvelussa. - Helsinki : Kelan tutkimusosasto, 2013. - 274 s. (Työpapereita ; 46/2013) (Nettityöpapereita ja nettiaartikkeleita) URI: <http://hdl.handle.net/10138/39251>.

Yleistajuiset artikkelit – Populära artiklar

Aapala, Kirsti: Sananjalan mahti // Kielikello. 2013 : 2, s. 18–19.
 — Susi hukassa // Kielikello. 2013 : 3, s. 30–31 (Kieli kartalla).
 Alanen, Timo: Muistikuvia Kurista 1920- ja 1930-luvulta // Someron joulu. - Somero : Somero-seura. 2013, s. 9–11
 Muistoja sota-ajan säännöstelystä ja mustanpörssin kaupasta // Lounais-Hämeen joulu. - Forssa : Lounais-Hämeen kotiseutu- ja museoyhdistys. 2013, s. 19–20.
 Autio, Siina: Nesessiiviverbien subjekti : vastine // Kielikello. 2013 : 1, s. 38–39 (Keskustelua) (Keskustelun alku "Pitäkö oven olla auki?" / Siina Autio // Kielikello 4/12 ; jatkuu "Nesessiiviverbien subjekti" / Katriona Martikainen-Lauttamus // Kielikello 1/2013).
 Eronen, Riitta: 3D-tulostus // Kielikello. 2013 : 2, s. 39 (Kysyttyä).
 Annapa tännekin! // Kielikello. 2013 : 1, s. 41 (Kysyttyä).
 — Aristoteleen kantapäätä ynnä muita fraasirikoksia // Kielikello. 2013 : 4, s. 26–28 (Riitta Eronen (kysymykset) ja Pasi Heikura (vastaukset) (Kieli työssä).
 Eronen, Riitta: Chick lit // Kielikello. 2013 : 3, s. 39 (Kysyttyä).
 — Kehysriihtä ja irtoripseä ihmetellessä // Kielikello. 2013 : 2, s. 24–25.
 — Kenen nimet kirjoihin? // Kielikello. 2013 : 3, s. 3 (Pääkirjoitus).
 — Kielivoimistelua: kysymykset // Kielikello. 2013 : 4, s. 33.
 — Kielivoimistelua: vastaukset // Kielikello. 2013 : 4, s. 41.
 — Lempi-sanat // Mistä puhumme kun puhumme jostain : Aristoteleen kantapään tutkimuksia / Pasi Heikura. - Jyväskylän : Docendo, 2013. S. 22–24.
 — Mitä ihmeen kielipolitiikkaa? // Kielikello. 2013 : 1, s. 3 (Pääkirjoitus).
 — Rakastajat // Kielikello. 2013 : 3, s. 40 (Kysyttyä).
 — Rinnakkaiselo // Kielikello. 2013 : 2, s. 3 (Pääkirjoitus) Uudissanaterveys Kielitoimistosta // Kieliviesti : ruotsinsuomalainen kielenhuollon tiedotuslehti. - Stockholm. 2013 : 3, s. 25.
 — Uudissanaja Kielitoimistosta // Kieliviesti : ruotsinsuomalainen kielenhuollon tiedotuslehti. - Stockholm. 2013 : 1, s. 14.
 — Uudissanaja Kielitoimistosta // Kieliviesti : ruotsinsuomalainen kielenhuollon tiedotuslehti. - Stockholm. 2013 : 2, s. 25.
 — Varusnainen ja esihenkilö // Kielikello. 2013 : 3, s. 41 (Kysyttyä).
 — Vuoden sanoja // Mitä missä milloin 2014. - Helsinki : Otava, 2013. S. 22–24.
 — Yhteispeleillä se sujuu // Kielikello. 2013 : 4, s. 3 (Pääkirjoitus).
 Gustafsson, Anna Maria: Framtiden ljus för språkexperterna // Språkbruk. 2013 : 4, s. 43–4.
 Haapanen, Minna: Esineitä tulostamaan // Kielikello. 2013 : 3, s. 24–25 (Udissana).

- Heikkilä, Elina: Heipä hei ja heleää helluntaita! // S & A : toimiston ammattilehti. – Espoo : BBM. 2013 : 4, s. 58–59.
- Uurastan toimistossa, viihdyn toimistolla // S & A : toimiston ammattilehti. – Espoo : BBM. 2013 : 2, s. 58–59.
- Heikkinen, Vesa: Ahneuden arvoitus: keitä Niinistö tarkoitti? // Kleio. - Helsinki : Historian ja yhteiskuntaopin opettajien liitto. 2013 : 1, s. 14–15.
- Ettää ja jottaa // Journalisti. 2013 : 14 (Kieli) <http://www.journalistiliitto.fi/journalisti/lehti/2013/14/kolumnit/kieliettaa-ja-jottaa/>.
- Genreaakkosia // Kielikello. 2013 : 1, s. 7.
- Genrevoimat valloillaan – tietoisuutta tarvitaan // Kielikello. 2013 : 1, s. 4–6.
- Huippuja ja huiputtajia // Kielikello. 2013 : 2, s. 17 (Sananen).
- Jäljillä // Koti-Lappi. - Kemijärvi : Pohjois-Suomen media. Huhtikuu (Vieraskynä).
- Kerran elämässä // Journalisti. 2013 : 11 (Kieli) <http://www.journalistiliitto.fi/journalisti/lehti/2013/11/kolumnit/kieli-kerran-elamassa/>.
- Kotityöt kääntämisestä // Journalisti. 2013 : 9 (Kieli) <http://www.journalistiliitto.fi/journalisti/lehti/2013/09/kolumnit/kieli-kotityot-kaantamisesta/>.
- Kylmintä toissa yönä // Koti-Lappi. - Kemijärvi : Pohjois-Suomen media. 3.10.2013, s. 4 (Vieraskynä).
- Missä niitä siittiöitä ui? // Journalisti. 2013 : 4 (Kieli) <http://www.journalistiliitto.fi/journalisti/lehti/2013/04/palstat/kieli-missa-niita-siittioita-ui/>.
- Osuutta asiaan // Journalisti. 2013 : 13 (Kieli) <http://www.journalistiliitto.fi/journalisti/lehti/2013/13/kolumnit/kieli-osuutta-asiaan/>.
- Pakettiratkaisuja // Journalisti. 2014 : 15 (Kieli) <http://www.journalistiliitto.fi/journalisti/lehti/2013/15/kolumnit/kieli-pakettiratkaisuja/>.
- Pannaan laittaen? // Journalisti. 2013 : 5 (Kieli) <http://www.journalistiliitto.fi/journalisti/lehti/2013/05/palstat/kielipannaan-laittaen/>.
- Reilu kielenkäyttö auttaa vähentämään kiusaamista // Helsingin Sanomat. 8.2.2013 (Vieraskynä) <http://www.hs.fi/paakirjoitukset/a1360214464958>.
- Toimittajan osaa // Journalisti. 2013 : 2 (Kieli) <http://www.journalistiliitto.fi/journalisti/lehti/2013/02/kolumnit/kielitoimittajan-osaa/>.
- Toimittajan taholta // Journalisti. 2013 : 7 (Kieli) <http://www.journalistiliitto.fi/journalisti/lehti/2013/07/palstat/kielitoimittajan-taholta/>.
- Tyylikäs veto // Journalisti. 2013 : 10 (Kieli) <http://www.journalistiliitto.fi/journalisti/lehti/2013/10/kolumnit/kielityylikas-veto/>.
- Uutisen inflaatio // Journalisti. 2013 : 3 (Kieli) <http://www.journalistiliitto.fi/journalisti/lehti/2013/03/palstat/kieliuutisen-inflaatio/>.
- Vastedes jatkossakin? // Journalisti. 2013 : 6 (Kieli) <http://www.journalistiliitto.fi/journalisti/lehti/2013/06/palstat/kieli-vastedes-jatkossakin/>.
- Vähän potentiaalia // Journalisti. 2013 : 12 (Kieli) <http://www.journalistiliitto.fi/journalisti/lehti/2013/12/kolumnit/kieli-vahan-potentiaalia/>.
- Heinonen, Tarja Riitta: Omin aivoin ajateltu, omin sormin näpytely // Kieliviesti : ruotsinsuomalainen kielenhuollon tiedotuslehti. - Stockholm. 2013 : 3, s. 18–20.
- Tsunami vesilasissa – leikittelyä sanonnoilla // Kielikello. 2013 : 2, s. 12–13.
- Voivoita ja valivalia // Kielikello. 2013 : 1, s. 31 (Jokisen eväät).
- Horstia, Ulla: Sanakirjoja maahanmuuttajille // Kielikello. 2013 : 2, s. 9.
- Hurtta, Heikki: Isä ol murha juotto // Kielikello. 2013 : 1, s. 24–25 (Kieli kartalla).
- Kielivoimistelua: murrevoimistelua // Kielikello. 2013 : 2, s. 29.
- Kielivoimistelua: vastaukset // Kielikello. 2013 : 2, s. 42.
- Toiste? // Kielikello. 2013 : 3, s. 39 (Kysyttyä).
- af Hällström-Reijonen, Charlotta: Att va? Om den finlandssvenska satsflåtan // Språkbruk. 2013 : 2, s. 48–49
- Flerspråkig resursbassäng // Språkbruk. 2013 : 4, s. 39–40.
- Hen i finlandssvenska skolböcker // Språkbruk. 2013 : 4, s. 41.
- Institutet för språk och folkminnen tvingas spara // Språkbruk. 2013 : 2, s. 27.
- JO underkänner namnet ELY-centralen // Språkbruk. 2013 : 4, s. 38–39.
- Klarspråk 2013 // Språkbruk. 2013 : 4, s. 37–38.
- Ledare // Språkbruk. 2013 : 1, s. 4.
- Ledare // Språkbruk. 2013 : 2, s. 4.
- Ledare // Språkbruk. 2013 : 3, s. 4.
- Ledare // Språkbruk. 2013 : 4, s. 4.
- Nördigt om språk // Språkbruk. 2013 : 1, s. 31–32.
- Språkbruks systertidskrift skärs ner // Språkbruk. 2013 : 1, s. 33.
- Vastine Markus Sandbergin artikkeliin "Hevonen on häst, professor Ivars" (Språkbruk. 2013 : 1, s. 45-46) // Språkbruk. 2013 : 1, s. 46.
- Joki, Leena: Karjalaista kielivoimistelua // Kielikello. 2013 : 1, s. 33 (Kielivoimistelua).
- Kepeät mullat // Kielikello. 2013 : 3, s. 29 (Jokisen eväät).
- Kielivoimistelua: vastaukset // Kielikello. 2013 : 1, s. 42 (Kielivoimistelua).
- Trolli – rölli, kiuso, hännäkö? // Kielikello. 2013 : 4, s. 29 (Uudissana).
- Ultraortodoksi // Kielikello. 2013 : 1, s. 41 (Kysyttyä).
- Kankaanpää, Salli: Kieliohjeiden kirjo // Kielikello. 2013 : 4, s. 4–5.
- Karvinen, Kati: Monikasvoinen passiivi // <http://www.kotus.fi/index.phtml?s=4860> (Ilm. myös: Virallisen lehden Hyvää virkakieltä -palstalla 30.12.2013).
- Klemettinen, Riina: Kukkahattu kukkistelee // Kielikello. 2013 : 4, s. 30–31 (Jokisen eväät).
- Strokesta aivohaveri? Lääketieteen sanastolautakunta 30-vuotias // Kielikello. 2013 : 4, s. 38 (Uutisia).

- Koistinen, Ulla: Kuntaliitokset 2013 – kunnannimestä pitäjännimeksi? // Kielikello. 2013 : 1, s. 19–21.
- Muhammad ja Muhammed // Kielikello. 2013 : 1, s. 41 (Kysyttyä).
- Korhonen, Riitta: Eikä on entisensä. – Eikä! // Kielikello. 2013 : 2, s. 14–16.
- Korhonen, Riitta–Lappalainen, Hanna: Kieli muuttuu – rikkautta vai rappiota? // Kielikello. 2013 : 4, s. 7–12.
- Kokoaan suuremman -kin ja -kaan // Kielikello. 2013 : 1, s. 16–18.
- Laaksonen, Marianne: Kielioillako kielipolitiikkaa? (syyskuu) // <http://www.kotus.fi/index.phtml?s=4759> (Ilm. myös: Virallisen lehden Hyvää virkakieltä -palstalla 25.9.2013).
- Lauerma, Petri: Suomen kieli 150 vuotta sitten keisari Aleksanteri II:n toimesta oikeutetuksi // Helsingin Sanomat. 3.8.2013 (sivu C 5) [Vuoden 1863 kieliasetusta käsittelevän uutisen mukaelma 1800-luvun kielelle.]
- Leskelä, Henna–Syrjänen, Suvi: Kihlajaiset ja vihkiäiset // Kielikello. 2013 : 4, s. 39 (Kysyttyä).
- Kurpitsajuhla sai eniten kannatusta halloween-kyselyssä // <http://www.kotus.fi/index.phtml?s=4813>
- Maamies, Sari: Haltija ja haltia // Kielikello. 2013 : 4, s. 6 (Suomen kielen lautakunta).
- Henkilökunta ja he // Kielikello. 2013 : 3, s. 22–23 (Perusasiaa).
- Juna-asema // Kielikello. 2013 : 2, s. 40 (Kysyttyä).
- Juoksija kiisi voittoon–vai kiitikö hän? // Kielikello. 2013 : 4, s. 16–17 (Perusasiaa).
- Lähtemisen historiaa // Kielikello. 2013 : 4, s. 40 (Kysyttyä).
- Majesteetin, tutkijan ja hoivakielen me // Kielikello. 2013 : 2, s. 39 (Kysyttyä).
- Onko huomenna pouta? // Kielikello. 2013 : 2, s. 40 (Kysyttyä).
- Pian aikaa tulee sade // Kielikello. 2013 : 2, s. 41 (Kysyttyä).
- Sudenkorentoja ja pirunhevosta // Kielikello. 2013 : 2, s. 41 (Kysyttyä).
- Verkkaiseen tahtiin // Kielikello. 2013 : 4, s. 40 (Kysyttyä).
- Manni, Tiina: Karjalaiset ja pirkkalaiset // Kielikello. 2013 : 3, s. 39 (Kysyttyä).
- Manni-Lindqvist, Tiina–Kuutti, Pirkko: Miksi maapallo kirjoitetaan usein pienellä, vaikka se kuulostaa erisnimeltä? Entä mistä kyseinen sana on suomen kieleen tullut? // Tähdet ja avaruus. - Helsinki : Tähtitieteellinen yhdistys Ursa. 2013 : 4.
- Mattfolk, Leila–Vidberg, Maria: Kontiolax ja Gustav Adolfs-verkkojulkaisu Suomen ruotsinkielisistä paikannimistä (ruotsista kääntänyt Ulla Koistinen) // Kielikello. 2013 : 1, s. 37 (Julkaisuja).
- Moilanen, Raija: Iphoneista // Kielikello. 2013 : 4, s. 39 (Kysyttyä).
- Kasvuyritys ja startup-yritys // Kielikello. 2013 : 2, s. 38 (Kysyttyä).
- Musse, Abdi–Ali Hersi, Liban: Sanakirjoja maahanmuuttajille // Kielikello. 2013 : 2, s. 10–11.
- Nuolijärvi, Pirkko: Euroopan vähemmistöjen kieliolot – karjala ja viro Suomessa // Kielikello. 2013 : 1, s. 32–33 (Vähemmistökielet).
- Kieli ja kotiseutu // Orimattilan joulun - Orimattila : Lions club Orimattila. (2013), s. 18–20.
- Parempaan virkakieleen (E. Summary: Towards better administrative language) // Terminfo. - Helsinki : Tekniikan sanastokeskus. 2013 : 4, s. 8–10, 25–26.
- Saima Harmaja – salaista valoa täynnä // Pirta. - Helsinki : Kalevalaisten naisten liitto. 52 (2013) : 2, s. 4–7.
- Nuutinen, Liisa: Greige – beigenharmaata rosoisuutta // Kielikello. 2013 : 2, s. 30 (Uudissana).
- Ollas, Martina: Mjau! Djurlåten på olika språk // Språkbruk. 2013 : 3, s. 24–26.
- Pradajerskan är borta men gammalpiggen lever kvar // Språkbruk. 2013 : 3, s. 44–46.
- Paajanen, Ilona: Kuka syö Manun illallisen? // Kielikello. 2013 : 2, s. 23 (Jokisen eväät).
- Paikkala, Sirkka: Makens namn eller eget? Val av efternamn i äktenskapet / Sirkka Paikkala ; bearbetning Leila Mattfolk ; översättning: Maria Rönnbacka // Språkbruk. 2013 : 1, s. 5–10 (Ilm. myös: <http://www.sprakbruk.fi/index.php?mid=2&pid=13&aid=3830>).
- Paikkala, Sirkka: Paikannimiperintöä suojeltava // Kielikello. 2013 : 1, s. 36.
- Paikannimiä Pöytävuorelta Pariisiin // Kielikello. 2013 : 3, s. 4–7.
- Pariisista Papukajannokkaan – kirja ulkomaiden paikannimistä // Kieliviesti : ruotsinsuomalainen kielenhuollon tiedotuslehti. - Stockholm. 2013 : 1, s. 24–25.
- Piehl, Aino: Klarspråk 2013 // Kielikello. 2013 : 4, s. 25.
- Lyhyestä vaalinkin nimitys kaunis // Virallinen lehti. - Helsinki : Edita. 6.11.2013 (Hyvää virkakieltä).
- Mukaan lukien vai selvemmin toisin? // Virallinen lehti. - Helsinki : Edita. 27.3.2013 (Hyvää virkakieltä).
- Pyhälähti, Minna: Kaikki nimet taipuvat // Kielikello. 2013 : 3, s. 17.
- ”Kirjoittamisessa ei ole mitään mystistä” // Kielikello. 2013 : 2, s. 26–27 (Kieli työssä).
- Porua ja puhetta nimien taivuttamisesta // Ylen Oppiminen.
- Striimaus on suoratoistoa // Kielikello. 2013 : 1, s. 15 (Uudissana).
- Syksyn tyylivinkkejä kirjoittajalle! // S & A : toimiston ammattilehti. - Espoo : BBM. 2013 : 6, s. 60–61.
- Talviolympialaisten paikat // Kielikello. 2013 : 4, s. 29 (Nimi uutisia).
- Ylen uutiskirje. 2013 : 1
http://yle.multiedition.fi/HRD/uutiskirje/2013/Kielenhuolto2013_1.php.
- Ylen uutiskirje. 2013 : 2.
http://yle.multiedition.fi/HRD/uutiskirje/2013/Kielenhuolto2013_2.php.
- Ylen uutiskirje 2013 : 3
http://yle.multiedition.fi/HRD/uutiskirje/2013/Kielenhuollon2013_3.php.
- Ylen uutiskirje. 2013 : 4.
http://yle.multiedition.fi/HRD/uutiskirje/2013/Kielenh_4_2013.php.
- Ryödi, Anna: Käsialoja ja laskoksia // Kielikello. 2013 : 2, s. 28–29 (Kieli kartalla).
- Räsänen, Matti: Avoin hallinto pyrkii parempaan kieleen (helmikuu) // <http://www.kotus.fi/index.phtml?s=4614> (Ilm. myös: Virallisen lehden Hyvää virkakieltä -palstalla 13.2.2013).
- Räsänen, Matti–Saarinen, Taina: Yliopistojen kielipolitiikka puhuttaa pitkääst aikaa / Matti Räsänen ja Taina Saarinen // Kieli, koulutus ja yhteiskunta – toukokuu 2013. Kielikoulutuspolitiikan verkoston [ti <http://www.kieliverkosto.fi/article/yliopistojen-kielipolitiikka-puhuttaa-pitkasta-aikaa/> - 3 s.](http://www.kieliverkosto.fi/article/yliopistojen-kielipolitiikka-puhuttaa-pitkasta-aikaa/)

- Rönnebacka, Maria: Fältarbete i södra Österbotten // Språkbruk. 2013 : 1, s. 33–34.
- Vietnamesiska finlandssvenskar – identitet i samtal // Språkbruk. 2013 : 1, s. 20–22.
- Salonen, Minna: Nyt se on tuas keli // Kielikello. 2013 : 4, s. 32–33 (Kieli kartalla).
- Sandström, Caroline: Selektiv hörsel på dialekt // Språkbruk. 2013 : 2, s. 35–36 (Dialekt).
- Sandström, Caroline–Rönnebacka, Maria: Tärjor och ramt // Språkbruk. 2013 : 1, s. 37–38.
- Sommardahl, Eivor: Klarspråksprojekt nyttig väckarklocka // Språkbruk. 2013 : 1, s. 23–25.
- Suominen, Sara: Niistäpä niistä, sävypartikkeleista // Kielikello. 2013 : 3, s. 32–33 (Ilmiö).
- Tiiliä, Ulla: Liika abstraktius ja näennäinen konkreettisuus hämmentävät (maaliskuu) // <http://www.kotus.fi/index.phtml?s=4621> (Ilm. myös: Virallisen lehden Hyvää virkakieltä -palstalla 6.3.2013).
- Perusteluilla ehkäistään mielivaltaa ja mielipahaa (toukokuu) // <http://www.kotus.fi/index.phtml?s=4691> (Ilm. myös: Virallisen lehden Hyvää virkakieltä -palstalla 29.5.2013).
- Pistekö pikkuasia? (joulukuu) // <http://www.kotus.fi/index.phtml?s=4861> (Ilm. myös: Virallisen lehden Hyvää virkakieltä -palstalla 4.12.2013, s. 23–24).
- Tiittula, Liisa–Nuolijärvi, Pirkko: Tarvitaanko uudelleenkäännöksiä? // Kielikello. 2013 : 4, s. 22–25.
- Uusitalo, Helinä: Miten taipuvat Sade, Rae ja Dennis? // Kielikello. 2013 : 3, s. 14–16.
- Valkeinen, Sonja: Kielivoimistelua: vastaukset // Kielikello. 2013 : 3, s. 42 (Kielivoimistelua).
- Kuin, kuten ja pilkku // Kielikello. 2013 : 3, s. 40 (Kysyttyä).
- Nimivoimistelua // Kielikello. 2013 : 3, s. 31 (Kielivoimistelua).
- Westerberg, Pia: Norden i skolan // Språkbruk. 2013 : 4, s. 41.
- Äikäs, Monica: Betydseglidningar i översatt text - några exempel med satsadverbialet också // Språkbruk. 2013 : 2, s. 21–25.
- En text är en väv av samband–om tema och rema i översatt text // Språkbruk. 2013 : 3, s. 39–43.
- Referensbindning // Språkbruk. 2013 : 4, s. 12–15.
- Språkfrågor // Språkbruk. 2013 : 1, s. 47–49.
- Språkfrågor // Språkbruk. 2013 : 2, s. 43–47.
- Språkfrågor // Språkbruk. 2013 : 3, s. 47–50.
- Språkfrågor // Språkbruk. 2013 : 4, s. 56–58.

Kielipalstoja – Språkkolumner

Kielellä

- Manni-Lindqvist, Tiina: Puro vai oja? (maaliskuu 2013).
- Pyhälähti, Minna: Helatorstai: pyhä päivä ja nimi (toukokuu 2013).
- Hyviä suomenkielisiä termejä on olemassa! (helmikuu 2013).
- "Kun ois kesä ja helluntai eikä milloinkaan talvi ja maanantai" (toukokuu 2013).

Kielijuttu Palsta ilmestyy 10 maakuntalehdessä

- Heikkinen, Vesa: Aikuisen tasolla? // Kainuun Sanomat. 3.2.2013, s. 24.
- Hässäkkähässäkkä // Kainuun Sanomat. 21.9.2013, s. 36.
- Iso kuva pitkässä juoksussa // Kainuun Sanomat. 14.4.2013, s. 20.
- Itsenäisyys on sana // Kainuun Sanomat. 8.12.2013, s. 18.
- Joulun sanojen sanomaa // Kainuun Sanomat. 22.12.2013, s. 16.
- Konsulttikielen prosesseja // Kainuun Sanomat. 7.4.2013, s. 20.
- Koska minä kuolen // Kainuun Sanomat. 27.10, s. 16.
- Murinaa akatemiassa // Kainuun Sanomat. 30.3.2013, s. 18.
- Olettamuksesta poikkeavat toteutumukset // Kainuun Sanomat. 19.8.2013, s. 28.
- Poliittinen kakkara // Kainuun Sanomat. 17.2.2013, s. 19.
- Poliitiikan kieli kirkastuu // Kainuun Sanomat. 22.9.2013, s. 18.
- Riihikuivaa puolivälitarkastelua // Kainuun Sanomat. 4.3.2013, s. 26.
- Saunahalkopinomaksiimi // Kainuun Sanomat. 7.7.2013, s. 19.
- Soini, varas? // Kainuun Sanomat. 1.9.2013, s. 16.
- Sote on uusi tupo // Kainuun Sanomat. 30.6.2013, s. 19.
- Sukupuolineutraalit rakastajat // Kainuun Sanomat. 13.10.2013, s. 19.
- Tietämisestä käsittämiseen // Kainuun Sanomat. 10.11.2013, s. 19.
- Terroristi // Kainuun Sanomat. 21.7.2013, s. 19.
- Uusi vuosi, uudet sanat? // Kainuun Sanomat. 6.1.2013, s. 15.
- Vain kaksi puhujaa // Kainuun Sanomat. 9.6.2013, s. 19.
- Vuosi 2 jälkeen jytyn // Kainuun Sanomat. 28.4.2013, s. 19.
- Waan kaa helaa // Kainuun Sanomat. 16.6.2013, s. 19 .

Kielikuulumisia <http://www.kotus.fi/index.phtml?s=4178>

Kielikuulumisia 1/2013

- Kato meitsi täs vaan pussittaa palloi – meitsi ja meikä minän rinnalla / Liisa Raevaara
- Puhut sä stadii? – Helsingkiläisnuorten kirjavaa puhetta / Liisa Raevaara

Kielikuulumisia 2/2013

- Mistä niitä sanoja oikein tulee? / Kirsti Aapala
- Mitä oppija saalistaa? / Kirsti Aapala

Kielikuulumisia 3/2013

- Miten sanakirjaa tulkitaan? / Eija-Riitta Grönros
- Mitkä sanat sanakirjaan? / Eija-Riitta Grönros

Kielikuulumisia-utiskirje 4/2013

- Alkukirjain on kielestä kiinni / Elina Heikkilä
- Pilkutusta englanniksi vai suomeksi? / Elina Heikkilä

Kielikuulumisia-utiskirje 5/2013

- Somen monet suomet / Minna Pyhälähti
- Sähköpostilla töitä? / Minna Pyhälähti

Kielikuulumisia 6/2013

- Englanti pakkosuomalaistuu / Riitta Korhonen
- Miten trolli suomalaistetaan? / Leena Joki

Kielo : Ylen kielenhuollon intranetsivusto / Minna Pyhälähti

Koulutuksen uutiskirjeet <http://www.kotus.fi/index.phtml?s=4240>

Tammikuun 2013 uutiskirje / Annastiina Viertiö

Maaliskuun 2013 uutiskirje / Elina Heikkilä

Kesäkuun 2013 uutiskirje / Sari Vaula

Syyskuun 2013 uutiskirje / Annastiina Viertiö

Lokakuun 2013 uutiskirje / Elina Heikkilä

Joulukuun 2013 uutiskirje / Laura Niemi

Kotuksen joulupaketti 2013–2014 <http://www.kotus.fi/joulu> / Vesa Heikkinen

Kuukauden sana <http://www.kotus.fi/index.phtml?s=4181>

Tammikuu: oleskeluyhteiskunta / Riitta Eronen

Helmikuu: joustokaukalo / Minna Haapanen

Maaliskuu: sote / Tarja Heinonen

Huhtikuu: valuvika / Leena Joki

Toulokuu: hyönteissyönti / Riitta Eronen

Kesäkuu: tiara / Minna Haapanen

Heinäkuu: tietovuotaja / Tarja Heinonen

Elokuu: kännykkäparkki / Leena Joki

Syyskuu: pätkäpaasto / Minna Haapanen

Lokakuu: seisomapöytä / Riitta Eronen

Marraskuu: aivohaveri / Riina Klemettinen

Joulukuu: nyhtöpossu / Liisa Nuutinen

Nimitestit <http://www.kotus.fi/index.phtml?s=380>

30.10.2013 / Tiina Manni-Lindqvist, Ulla Onkamo, Sirkka Paikkala ja Helinä Uusitalo

Nimivinkit <http://www.kotus.fi/index.phtml?s=2937>

Manni-Lindqvist, Tiina: Karjalainen

- Mikä on Väli-Suomi?
- Suomenniemi vai Suomen niemi?
- Uppsala

Paikkala, Sirkka: Uuden paavin nimi

Pyhälähti, Minna: Alankomaiden kuninkaallisten nimet

- Iranin presidentin nimi
- Kaari taipuu Kaaren
- Kiinan johtajien nimiä
- Kyproksen presidentti
- Lužniki-stadion
- Rocktahtumien nimet
- Venäjän talviolympialaisten paikat

Pyhälähti, Minna–Paikkala, Sirkka: Alsace vai Elsass?

Oikeinkirjoitusvinkit <http://www.kotus.fi/index.phtml?s=1976>

Eronen, Riitta–Pyhälähti, Minna: Halloween

Niemi, Laura: Erisnimi yhdyssanan osana

- Pilkku päälauseiden välissä
- Vierassana yhdyssanoissa

Pyhälähti, Minna: Alkukirjain, piste, kaksoispiste ja ajatusviiva otsikoissa

- Jossa vai missä?
- Kirjoitetaan niinpä, äännetään [niimpä]
- Liha-luujuuho
- Maistuu hyvältä ja hyvälle
- Muffini vai muffinssi?

Puheet päreiksi -nettikolumnit (Yle, Poliittikkaradio)

- Heikkinen, Vesa: Miksi politiikassa ei saa puhua filosofiaa? (19.12.2013)
http://yle.fi/puhe/ohjelmat/politiikkaradiopuheet_pareiksi.html?siivu=1#jaksolistaus
- Onko katukieli vallannut politiikan? (21.11.2013)
http://yle.fi/puhe/ohjelmat/politiikkaradio/onko_katukieli_vallannut_politiikan_8430.html
 - Poliittikka – tylsää vai tylyä teatteria? (25.09.2013)
http://yle.fi/puhe/ohjelmat/politiikkaradio/politiikka_-_tylsaa_vai_tylya_teatteria_7829.html
 - Elvyttävät puskurit? (27.08.2013)
http://yle.fi/puhe/ohjelmat/politiikkaradio/elvyttavat_puskurit_7545.html
 - Puolustus pauloissa? (05.06.2013)
http://yle.fi/puhe/ohjelmat/politiikkaradio/puolustus_pauloissa_6753.html
 - Missä olet, aikamme Puntarpää? (02.05.2013)
http://yle.fi/puhe/ohjelmat/politiikkaradio/missa_olet_aikamme_puntarpaa_6316.html
 - Fariseusten farssi ja muuta 999999usko(ma)tonta politiikkaa (11.04.2013)
http://yle.fi/puhe/ohjelmat/politiikkaradio/uskonto_poliitikkojen_puheissa_6099.html

Sana sanasta – ajan sanojen taustaa <http://www.kotus.fi/index.phtml?s=478>

- Haapanen, Minna: Movember (7.11.2013)
 Heinonen, Tarja Riitta: Väitetysti (8.8.2013)
 Joki, Leena: Kulukuri ja kulukuuri (3.9.2013)
Sanapöimintoja vuodelta 2012 <http://www.kotus.fi/index.phtml?s=4600>
 Koonneet Riitta Eronen ja Raija Moilanen yhdessä Kielitoimiston sanakirjan toimituksen kanssa

Tiesitkö tämän? <http://www.kotus.fi/index.phtml?s=477>

- Uusitalo, Helinä: Munkki-alkuiset paikannimet (26.6.2013)
 — Herrasaari ja muita samanalkuisia paikannimiä (19.12.2013)

Språkspalter**Ordagrant, Hufvudstadsbladet** <http://www.sprakinstitutet.fi/index.phtml?l=sv&s=4841>

- Martola, Nina: Klämdag och mellandag (27.12.2013)
 Äikäs, Monica: Det lackar mot jul (13.12.2013)

Språkspalt i tidningen Pohjola-Norden

- http://www.pohjola-norden.fi/fi/ajankohtaista/pohjola-norden-lehti/lue_lehtea/?id=259
 Martola, Nina: Har du blivit trollad? // Pohjola-Norden. 2013 : 2, s. 3
 — Vad heter rinka på svenska? // Pohjola-Norden-lehti 2013 : 3, s. 21
 Äikäs, Monica: Bottenlösa bottnar och uppskärade tädtrar // Pohjola-Norden. 2013 : 1, s. 50
 — Det känns gott att lägga sig i blöt // Pohjola-Norden. 2013 : 4, s. 36

Språkspalten <http://www.kotus.fi/index.phtml?l=sv&s=4638>

- Språkspalt publicerad i Fikt, Finlands kommuntidning.
 Goda råd om myndighetsnamn / Leila Mattfolk (9/2013) Träna klarspråk på webben / Eivor Sommardahl (8/2013)
 Namnplanering i kommunen / Leila Mattfolk (7/2013)
 Termbanker främjar klarspråk / Eivor Sommardahl (6/2013)
 Vad är K5 och vad gör RFV? / Leila Mattfolk (5/2013)
 Webben – en väg till klarspråk? / Eivor Sommardahl (4/2013)
 Ortnamn viktiga för identiteten / Leila Mattfolk (3/2013)
 Klarspråk och öppen förvaltning / Eivor Sommardahl & Leila Mattfolk (2/2013)

Språkspalten i Arena

- Språkspalten är publicerad i Arena, medlemstidningen för Modersmålslärafröreningen i Finland.
 Mina tvåspråkiga barn / Monica Äikäs (2013 : 2, s. 44)
 — Nye chefen Johanna och käre mamma / Monica Äikäs (2013 : 3, s. 52)
 — Sär skrivning och sammanskrivning / Monica Äikäs (2013 : 1, s. 32)

Kotuksen lehdistötiedotteet <http://www.kotus.fi/index.phtml?s=2422>

- Satuolennon nimitykseksi käy haltia tai haltija (25.10.2013) / Salli Kankaanpää ja Sari Maamies (suomen kielen lautakunnan lehdistötiedote)
 Suomen ruotsalaismurteiden sanakirja alkaa ilmestyä verkossa (6.6.2013) / Vesa Heikkinen
 Pariisista Papukajannokkaan. Suomenkieliset ulkomaiden paikannimet ja niiden vieraskieliset vastineet (20.3.2013) / Sirkka Paikkala

Uutiset <http://www.kotus.fi/index.phtml?s=4709>

- Koneen Säätöiltä miljoona euroa Kotuksen sanakirjoille / Vesa Heikkinen (4.12.2013)
- Nimiariston kokoelmien metatiedot kaikelle kansalle (29.11.2013) / Minna Pyhälähti
- Verkostot tärkeitä työssä selkeän kielen puolesta (21.11.2013) / Vesa Heikkinen
- Vanhaa kirjasuomea virtuaalisesti: uutta oppimateriaalia verkossa (18.11.2013) / Vesa Heikkinen
- Virkakielityöryhmälle lisää aikaa (14.11.2013) / Vesa Heikkinen

- Kotuksen kokoelmia esitellään lauantaina, tervetuloa matkalle kieleen! (7.11.2013) / Vesa Heikkinen
- Reuters ruta loppui: 28 vuotta ja 754 kielikolumnia (5.11.2013) / Vesa Heikkinen
- Uusi suositus: satuolennon nimitykseksi käy *haltia* tai *haltija* (25.10.2013) / Vesa Heikkinen
- Kotuksen uudet nimitestit viihdyttävät ja opettavat (24.10.2013) / Minna Pyhälähti
- Saamelaisalueen ulkopuoliseen kielipesätoimintaan tukea (18.10.2013) / Vesa Heikkinen
- Demokratiatunnustus Saurille ja Virpiarolle: helposti lähestyttäviä (17.10.2013) / Vesa Heikkinen
- Uusi opas lainlaattijoiden avuksi, tavoitteena säädösten selkeys (15.10.2013) / Vesa Heikkinen
- Tutkijat Kielikellossa: Puhutun ja kirjoitetun kielen raja hämärtyy (8.10.2013) / Vesa Heikkinen
- Kelan lomakkeet entistä selkeämpiä, työ kielen parantamiseksi jatkuu (7.10.2013) / Hanna Hämäläinen
- Verkkokysely: puolet vastaajista huolissaan kielen muuttumisesta (25.9.2013) / Vesa Heikkinen
- Kieli on osa paikallisuutta: uusi verkko-opas johdattaa kotiseutututkimukseen (19.9.2013) / Minna Pyhälähti
- Pohjoismaiseen virkakielitapahtumaan runsaasti ilmoittautuneita (18.9.2013) / Vesa Heikkinen
- Kenelle tunnustus hyvästä kielenkäytöstä? Ehdota! (3.9.2013) / Vesa Heikkinen ja Hanna Hämäläinen
- Suomalaisilla myös hyvää sanottavaa virkakielestä (28.8.2013) / Vesa Heikkinen
- Nykyaikainen etunimi on sekä suomalainen että kansainvälinen (22.8.2013) / Minna Pyhälähti
- Halt(j)a-keskustelu vaikuttaa suositukseen? (15.8.2013) / Vesa Heikkinen
- Vielä ehdit vaikuttaa viranomaisviestintään (15.8.2013) / Vesa Heikkinen
- Paikallissijakysely: aurinkovoide poistetaan mieluummin iholta kuin ihosta (20.6.2013) / Minna Pyhälähti
- Stadiässä on arjen myytti (20.6.2013) / Vesa Heikkinen
- Uutta nimitietoa verkossa (17.6.2013) / Vesa Heikkinen
- Virkakieliryhmä kuuli asiantuntijoita (7.6.2013) / Vesa Heikkinen
- Ruotsalaismurteiden sanakirja verkkoon (6.6.2013) / Vesa Heikkinen
- Kelan asiakaspalvelua parannetaan uusien suosituksin (26.5.2013) / Vesa Heikkinen

Arvostelut – Recensioner

- Aapala, Kirsti–Ruppel, Klaas: Itämaiden mausteita suomen kielessä (Arv. teos: Orientin etymologinen sanakirja / Klaus Karttunen. - Helsinki, 2013) // Kielikello. 2013 : 4, s. 36–38 (Kirjoja).
- af Hällström-Reijonen, Charlotta: Det nordiska Finland / Lars Erik Häggman. - Helsingfors, 2013) // Språkbruk. 2013 : 4, s. 54.
- Mångsidigt om nordistik i åttioårig tidskrift (Recension av: Folkmålsstudier 51, 2013 / Red. Hanna Lehti-Eklund, Camilla Lindholm och Caroline Sandström. - Helsingfors 2013) // Språkbruk. 2013 : 3, s. 36.
- Hurta, Heikki: Suomen murrekirja (Arv. teos: Suomen murrekirja / toimittaneet Erkki Lyytikäinen, Jorma Rekunen ja Jaakko Yli-Paavola. - Gaudeamus, 2013) // Kielikello. 2013 : 2, s. 34–35.
- Martola, Nina: Avhandling om finska idiom (Recension av: Idiomien leksikaalinen kuvaus kielenkäytön ja vaihtelun näkökulmasta / Tarja Riitta Heinonen. - Helsinki, 2013) // Språkbruk. 2013 : 1, s. 42.
- MOT-ordböcker för smarttelefon (Recension av: www.kielikone.fi/fi/MOTMobile www.kielikone.fi/fi/Tuotteet/Sanakirjat/) // Språkbruk. 2013 : 4, s. 47–50 Nordisk miniordbok (Recension av: Nordisk miniordbok. - 2013) // Språkbruk. 2013 : 1, s. 43.
- Talar Norden med kluven tunga? (Recension av: Talar Norden med kluven tunga? / Karin Arvidsson. - Nordiska rådet och Nordiska ministerrådet. - 2012) // Språkbruk. 2013 : 1, s. 39–40.
- Tidskriften Nordiska Språk (Tidskriften Nordiska Språk : artiklar, smärre bidrag och recensioner 2001-2010 / Harry Lönnroth, Nina Pilke, Paula Rossi (red.). - Vasa, 2013) // Språkbruk. 2013 : 4, s. 53–54.
- Mattfolk, Leila: Ord med personhistoria (Recension av: Kalasnikov, Don Juan och Barbie : personerna bakom orden : en eponymbok / Marcel Grauls ; med textbidrag av Jan-Öjvind Swahn ; översättning: Olov Hyllienmark. - 2012) // Språkbruk. 2013 : 1, s. 41–42.
- Såld på engelska? (Recension av: Såld på engelska? Om språkval i reklam och marknadsföring / Red. av Per-Åke Lindblom, Frank-Michael Kirsch och Arne Rubensson. - Stockholm, 2013) // Språkbruk. 2013 : 2, s. 40–41.
- Raevaara, Liisa: Tutkimus Kelan puhelinpalvelusta (Arv. teos: Vuorovaikutus Kelan puhelinpalvelussa / Liisa Raevaara, Marja-Leena Sorjonen, Hanna Lappalainen. - Helsinki, 2013) // Kielikello. 2013 : 2, s. 37 (Julkaisuja).
- Sandström, Caroline: Tre uppsatser om genus (Recension av: Perspektiv på genus / Gunlög Josefsson (red.). - Lund, 2013) // Språkbruk. 2013 : 4, s. 55.
- Westerberg, Pia: Slamkrypare och myggjagare (Recension av: Slamkrypare och myggjagare. En nostalgisk ordbok över 50- och 60-talens slang / Hans "Lelle Printer" Dahlman. - Känguru, 2012) // Språkbruk. 2013 : 3, s. 37–38.
- Språklig förvittring (Recension av: Rapautuva kieli : kirjoituksia vähemmistökielten kulumisesta ja kadosta / toimittaneet Kimmo Granqvist & Päivi Rainò. - Helsinki, 2013) // Språkbruk. 2013 : 4, s. 54–55.
- Äikäs, Monica: Mångsidigt om översättning och tolkning (Recension av: Från ett språk till ett annat. Om översättning och tolkning. Norstedts 2013) // Språkbruk. 2013 : 4, s. 52–53.
- Ur språkets skatt av idiom (Recension av: Svenska uttryck och deras ursprung? / Kerstin Johanson. - 2012) // Språkbruk. 2013 : 1, s. 40–41.

Utan skiljetecken ingen text (Recension av: Skiljeteckensboken : skiljetecken, skrivtecken och typografiska grepp / Siv Strömquist. - Stockholm, 2013) // Språkbruk. 2013 : 3, s. 37.

Abstraktit

- Heikkinen, Vesa: Määritelmäpykälä säädöstekstin funktionaalisenä jaksena // XL Kielitieteen päivät 2013. 2.–4.5.2013. Tampere / Jukka Havu ...[et. al.]. - Tampere : Tampereen yliopisto. Kieli-, käännös- ja kirjallisuustieteiden yksikkö, 2013, s. 36.
- Heinonen, Tarja Riitta: Mitä tehdään omin päin: omin-adverbit kielenkäytössä // XL Kielitieteen päivät 2013. 2.–4.5.2013. Tampere / Jukka Havu ... [et. al.] . - Tampere : Tampereen yliopisto. Kieli-, käännös- ja kirjallisuustieteiden yksikkö, 2013, s. 37.
- Lauerma, Petri: Marcus Pauli Sadeleri – Schroderuksen sanakirjan suomalainen avustaja // XL Kielitieteen päivät 2013. 2.–4.5.2013. Tampere / Jukka Havu ...[et. al.] . - Tampere : Tampereen yliopisto. Kieli-, käännös- ja kirjallisuustieteiden yksikkö, 2013, s. 61.
- Räsänen, Matti: Valtioiden viralliset kielet ja maailman kielidiversiteetti // XL Kielitieteen päivät 2013. 2.–4.5.2013. Tampere / Jukka Havu ...[et. al.] . - Tampere : Tampereen yliopisto. Kieli-, käännös- ja kirjallisuustieteiden yksikkö, 2013, s. 112.
- Tiirilä, Ulla: Asiaselosteet asiakasteksteissä: puhutun kielen perua vai kirjoitetun kielen kirjoa? // XL Kielitieteen päivät 2013. 2.–4.5.2013. Tampere / Jukka Havu ...[et. al.] . - Tampere : Tampereen yliopisto. Kieli-, käännös- ja kirjallisuustieteiden yksikkö, 2013, s. 156.

Sisäiset tiedotteet

- IPO – Inhimillisen pääoman suunnitelma ja taulukkoliite / Anna-Liisa Kristiansson, Ritva Paananen, Sirkka Rautoja ja Ulla Tiirilä. - Helsinki : Kotimaisten kielten keskus, 2013. - 3 s. + 3 s. liitt.
- Kotimaisten kielten keskuksen tietoturvaluottelu / Toni Nykänen, Tarmo Rahikainen, Elisa Stenvall ja Toni Suutari. - Helsinki : Kotimaisten kielten keskus, 2013. - 5 s. + 3 s. liitt.
- Kotimaisten kielten keskuksen ulkoisen viestinnän kehittäminen / Ritva Paananen puheenjohtaja, Vesa Heikkinen sihteeri, Riitta Hyvärinen, Charlotta af Hällström-Reijonen, Anna-Liisa Kristiansson, Raija Moilanen, Minna Pyhälähti, Sirkka Rautoja, Klaas Ruppel, Toni Suutari. - Helsinki : Kotimaisten kielten keskus, 2013. - 19 s.
- Tietoturvaluottelut ja niiden käsittely Kotuksessa / Toni Nykänen, Tarmo Rahikainen, Elisa Stenvall ja Toni Suutari. - Helsinki : Kotimaisten kielten keskus, 2013. - 5 s. + 1 s. liite.

Kotus-blogi – kaikkea kielestä

- Aapala, Kirsti: Onhan näitä kakkaroita (14.2.2013 12.22)
- Heikkinen, Vesa: Amerikkalainen, siis kuka ja mistä? (23.5.2013 7.57)
- Anglismeista eroon! Suomen refleksiivitaivutus käyttöön! (5.9.2013 10.54)
 - Balladi lakien turhuudesta (27.8.2013 10.58)(LEKSA, säädöskieliblogi)
 - Blogikiusaaminen (30.1.2013 16.57)
 - Digabi (18.4.2013 8.08)
 - Ei lehmä kaipaa sonnina, kun sataa ydinpommia (24.4.2013 15.14)
 - Englanninkieliset lainasanat ok! Tai ei sittenkään! (25.9.2013 15.32)
 - Estää ettei (26.3.2013 8.10)
 - Foliohatun päähän pätkähtää kaikenlaista (25.9.2013 10.39)
 - Joutui metsän peittoon eli sekosi? (16.5.2013 9.57)
 - Juurikin, säärintama ja alkoholiriippuvainen (17.6.2013 12.35)
 - Jytyn jälkeen (16.4.2013 11.20)
 - Kallista kieltä (4.3.2013 9.52)
 - Kirja-arvio kielenkäytön lajina, tapaus Storgård (24.9.2013 15.00)
 - Klikkausdemokratiaa (17.10.2013 10.54)
 - Korvataanko googlaaminen kuukkeloimisella! (27.3.2013 14.15)
 - Koska ja että uudenlaisessa käytössä (6.8.2013 13.56)
 - Kovaa kieltä kuntauudistuksesta (LEKSA, säädöskieliblogi)(25.1.2013 9.48)
 - Kriittistä pyöräilyä ja lingvistiikkaa (13.2.2013 13.37)
 - Kuoleman kieli kylmää (28.3.2013 9.00)
 - ”Kärsimätön” ja ”kärsivällinen” (12.3.2013 10.52)
 - Kääntäjien kapina (7.1.2013 13.25)
 - Lasipaviljonki vai sillipurkki? (24.5.2013 10.19)
 - Latna moro (28.2.2013 11.10)
 - Mankovaje (4.12.2013 12.57)
 - Matkapuhelinjätti Nokia? (28.1.2013 6.57)
 - Metto (15.4.2013 14.07)
 - Mies, nainen ja suppa (19.3.2013 10.32)
 - Miten Asha äännetään? (15.5.2013 14.52)
 - Mitä kaakkoishämäläistä oli Agricolan kielessä? (22.1.2013 14.02)
 - Mitä vikaa oli sairaslomassa? (13.8.2013 15.13)
 - Mohammed, Mohammed, missä on se Mohammed? (22.8.2013 15.10)
 - Muilutus, jömmiminen ja ritoloiden ottaminen (5.2.2013 10.05)
 - Muutamia ikuisuusksymyksiä (28.2.2013 8.36)
 - Nainen eläinsuojeluasiamiehenä (14.8.2013 11.07)
 - Onsi yksillä? (20.3.2013 10.21)

- Pakkosaamea (21.8.2013 11.34)
- Pöhhö vailla johtajaa (26.9.2013 15.33)
- Puhelinkäyttötymisen perussäännöt (28.1.2013 11.39)
- Puhuuko suomen kieli ilman sanoja? (17.5.2013 13.02)
- Rasistinen kielenkäyttö (14.1.2013 14.13)
- Sietämättömät "noita" ja "sun pitää" (8.3.2013 10.09)
- Sivupaino (17.6.2013 10.25)
- Solvaajat sananvapauden ja laillisuuden rajoilla (16.1.2013 15.28)
- Some ei ole kahvipöytä (29.5.2013 16.30)
- Some, sote ja muut väännökset (6.8.2013 12.45)
- Sporttia Pöllölaaksosta (29.10.2013 15.29)
- Tekniset sukat ja mukavuuskengät (6.8.2013 12.30)
- Tutkimusta murtaen (26.3.2013 15.09)
- Törmäojan immenköyrykäs (18.6.2013 13.47)
- Vierasperäisten nimien kirjoitusasusta (22.3.2013 13.10)
- Vihoviimeiset (4.6.2013 15.37)
- Äidinkielivamma (9.4.2013 14.57)
- Äikkää örkinä (9.9.2013 10.15)
- Ärsyttäviä amerikanismeja (5.4.2013 11.38)
- Koponen, Eino: Merirosvoutta (3.10.2013 15.05)
- Laaksonen, Marianne: Kieli on osa hyvää palvelua (16.10.2013 14.44)(Satunnaisesti kirjoittava kotuslainen)
- Niemi, Laura: Helsingin uudet merkitykset (2.9.2013 16.22)
- Koiruudet mielessä (26.8.2013 14.38)
- Neuloosin pauloissa (13.11.2013 16.25)
- Pikujoulujuhlintaa (2.12.2013 15.33)
- Se on Tourus! (11.12.2013 15.07)
- Selfie, teinipelli ja muita pöhinää aiheuttavia sanoja (12.12.2013 10.26)
- Ventistä decafiiniin (19.11.2013 11.06)
- Nuolijärvi, Pirkko: Kuka määrää kielenkäytöstä? (30.9.2013 16.28)
- Maisteriksi vain englanniksi? (23.2.2013 11.25)
- Miten virkakieltä parannetaan? (14.2.2013 13.06)
- Rakkaus äidinkieleen (9.4.2013 16.52)
- Virkakielelle myös kiitosta (28.8.2013 17.06)
- Paikkala, Sirkka: Casablanca ja muut ulkomaiset nimet (20.3.2013 11.32)
- Piehl, Aino: Nuorennusleikkaus 150-vuotiaalle virkakielelle (15.8.2013 13.08)(Satunnaisesti kirjoittava kotuslainen)
- Osaatko sen selvemmin sanoa! (10.10.2013 19.56)(Satunnaisesti kirjoittava kotuslainen)
- Ulkopuolisten blogit
- Ainiala, Terhi: Ainialan opissa (25.2.2013 15.12)
- Elämäntapana lifestyle (29.7.2013 11.13)
- Etunimellä, sukunimellä vai millä? (30.9.2013 7.54)
- Keskustakirjastolle nimi (17.6.2013 9.26)
- Lahden kaupungissa (26.4.2013 10.06)
- Mä mistä löytäisin sen aiheen? (27.8.2013 11.51)
- Nimiset vuodet (9.12.2013 10.06)
- Ostoksille Ainoaan (29.10.2013 13.42)
- Pakilan Pizza ja Hakalaukku (27.3.2013 10.30)
- Skin ympäriajo (7.1.2013 17.20)
- Softista Lintsillä (29.5.2013 12.47)
- Juva, Kersti: Dos cervezas, please (1.7.2013 21.53)
- Ei vähä mitään (3.12.2013 11.36)
- Haltiat ja örkit (31.7.2013 17.27)
- Haltioissani? (5.11.2013 16.51)
- Herra Darcyn kosinta (31.5.2013 14.56)
- Joutsenten turvapaikka (28.2.2013 21.45)
- Lainahöyhenissä (30.3.2013 15.40)
- Rumista sanoista (31.1.2013 20.55)
- Sanastopulmia (1.10.2013 16.48)
- Suomen hankalat sijat (2.9.2013 11.21)
- Vieras ja tuttu (30.4.2013 23.14)
- Kolehmainen, Taru: Haltia vastaan haltija (13.8.2013 10.36)(Satunnaisesti kirjoittava kotuslainen)
- Koskela, Lasse: Aika puhuu kieltään? (11.5.2013 21.44)
- Hankala haastateltava (11.3.2013 19.08)
- Immateriaalisia innovaatioita (10.4.2013 18.45)
- Kun sanojen merkitykset horjuvat (14.6.2013 14.56)
- Luonto ja sen kuvaaminen sanoilla (5.8.2013 17.11)
- Mainostamisen taide on vaikeaa (24.10.2013 13.08)
- Miten suomea tulisi opettaa ulkomaalaisille? (23.9.2013 9.50)
- Peluhousut bussissa? (6.2.2013 19.54)
- Skandaaliuutinen: suomalainen romaani ei innosta kuvalehteä (28.10.2013 8.34)
- "Suomi pui hiilinieluja Varsovassa" (21.11.2013 13.23)

- "Säästöt purevat myös ylennyksiin" (10.12.2013 11.01)
- Äidinkielen koe, putoamiskiihtyvyys ja viherkasvit kotiemme viihtyisyyden lisääjinä (13.1.2013 11.44)
- Lappalainen, Hanna: By the way, kertokaa pliiis, mitkä sanat on nyt cool (30.4.2013 22.06)
- Helsingin puhekieltä kolmelta eri vuosikymmeneltä (21.1.2013 16.57)
- Kelan puhelinpalvelu suurennuslasin alla (29.5.2013 8.34)
- Matkimista ja mukauttamista (28.2.2013 22.49)
- Tavattoman tyypilliset sanat (31.3.2013 23.11)
- Parko, Kaija: Ainahan KAIKKI on mahdollista (7.8.2013 16.35)
- Asiakirjoittamisen aakkoset (26.9.2013 7.54)
- Emme taidakaan nauraa itseämme hengiltä? (18.2.2013 20.34)
- Ihan itse (19.1.2013 13.48)
- Ja siellä kaikilla oli niin mukavaa... (22.10.2013 14.35)
- "Kävitkö kaukana?" kysyi naapurin mies pääsiäisenä, kun luudalla pihaa lakaisin (28.4.2013 16.13)
- Me kailottajat (25.3.2013 13.14)
- Motivaatiota, motivaatiota! (17.12.2013 11.47)
- Rillataan ja naatitaan (17.6.2013 10.21)
- Silmä tarkkana (26.8.2013 11.09)
- Suomen kielen oppikirja vuodelta 1934 (19.11.2013 14.34)
- Älkää tehkö niin kuin minä teen, vaan niin kuin minä sanon (26.5.2013 12.35)

Terävästi: Kotus-blogin lukijoiden keskustelunavauksia

- Eurooppa-liiga vai Euroopan liiga? (3.12.2013 15.05)
- Futuuri ja Suomen tulevaisuus (2.10.2013 9.05) / Erkki (eka)